

Elisabeth Rønning

**Holdninger til og kunnskap om
norsk utviklingshjelp 1999**

Rapporter

I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

Reports

This series contains statistical analyses and method and model descriptions from the different research and statistics areas. Results of various single surveys are also published here, usually with supplementary comments and analyses.

© Statistisk sentralbyrå, mai 2000
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen,
vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-4804-3
ISSN 0806-2056

Emnegruppe
00.01 Valg

Design: Enzo Finger Design
Trykk: Statistisk sentralbyrå

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpige tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Rettet siden forrige utgave	Revised since the previous issue	r

Sammendrag

Elisabeth Rønning

Holdninger til og kunnskap om norsk utviklingshjelp 1999

Rapporter 2000/11 • Statistisk sentralbyrå 2000

I denne undersøkelsen legger Statistisk sentralbyrå fram hovedresultatene fra en landsomfattende undersøkelse om folks holdninger til og kunnskap om norsk utviklingshjelp. Datainnsamlingen ble gjennomført i november og desember 1999. Undersøkelsen er utført på oppdrag fra Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD).

Undersøkelsen viser at det er en sterk oppslutning om å gi utviklingshjelp i den norske befolkning. 88 prosent i den norske befolkning er positive til norsk utviklingshjelp. Dette er en økning på 11 prosentpoeng siden 1990. En tredjedel mener at bevilgningene til utviklingshjelp burde være mindre enn de er i dag. På 1990-tallet har folks oppfatninger om dette spørsmålet vært relativt stabilt.

Det er noe sterkere støtte for å redusere den langsiktige bistanden enn nødhjelpen. Flertallet mener likevel at beløpet som går både til nødhjelp og langsiktig bistand er passe stort. Det er sterkest støtte for dagens politikk med å gi omtrent halvparten av utviklingshjelpen direkte til mottakerlandene og halvparten gjennom internasjonale organisasjoner. Fra 1986 og fram til i dag har det samtidig vært en klar økning i gruppen som mener at andelen som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner bør økes. På spørsmål om hvilke former for utviklingshjelp som er viktigst, mener i overkant av en tredjedel av befolkningen at den langsiktige bistanden som går direkte til mottakerlandene er viktigst.

Det er solid støtte i det norske folk for å stille betingelser til mottakerlandene ved tildeling av utviklingshjelp. Nordmenn mener videre at krig og konflikter i utviklingslandene er den viktigste årsaken til at det er så vanskelig å skape økonomisk vekst i utviklingslandene.

Av organisasjoner, bedrifter eller statlige institusjoner som arbeider med utviklingshjelp, er Røde Kors kjent av flest i befolkningen. Mange kjenner også til NORAD, og nær halvparten av den norske befolkning vet at NORADs viktigste ansvarsområde er den langsiktige bistanden som går fra Norge og direkte til mottakerlandene. Det er omtrent like mange som visste dette som i 1996. Det er imidlertid fortsatt liten kunnskap om måten NORAD engasjerer seg i utviklingsprosjekt.

Prosjektstøtte: Direktoratet for utviklingshjelp.

Innhold

1. Innledning.....	9
1.1. Kort om undersøkelsen.....	9
1.2. Noen begreper og kjennemerker som brukes i rapporten	9
1.3. Noen hovedresultater	10
2. Holdninger til utviklingshjelp og utviklingshjelpens størrelse.....	12
3. Har Norge råd til å gi utviklingshjelp?	14
4. Holdning til utviklingshjelp til Øst-Europa	16
5. Nødhjelpen og den langsiktige bistanden.....	18
6. Har norske nødhjelpsaksjoner og bistandsprosjekter vært vellykket?	20
7. Holdning til ulike former for utviklingshjelp	22
8. Er det riktig å stille betingelser for utviklingshjelpen?	24
9. Hvorfor er det vanskelig å skape vekst i utviklingslandene?.....	26
10. Kunnskap om NORAD og andre organisasjoner som arbeider med utviklingshjelp	29
11. Kunnskap om hovedsamarbeidsland.....	32
12. Utviklingsland i massemedier	34
Vedlegg	
A. Dokumentasjon av datainnsamlingen	37
B. Spørreskjema.....	42
Tidligere utgitt på emneområdet	48
De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter	49

Figurregister

2. Holdninger til utviklingshjelp og utviklingshjelpens størrelse	
2.1. Andel for og mot utviklingshjelp. 1972-1999. Prosent.....	12
2.2. Andel som mener utviklingshjelpen burde vært større, mindre, sløffet helt eller er passe. 1972-1999. Prosent	12
3. Har Norge råd til å gi utviklingshjelp?	
3.1. Andel som mener Norge har råd til økonomisk hjelp til utviklingsland og andel som mener pengene bør brukes i Norge. 1999. Prosent.....	14
4. Holdning til utviklingshjelp til Øst-Europa	
4.1. Holdning til hvorvidt støtten til Øst-Europa bør tas fra u-hjelpsmidlene, etter parti. 1996 og 1999. Prosent.....	
5. Nødhjelpen og den langsiktige bistanden	
5.1. Syn på nødhjelpens og den langsiktige bistandens størrelse. 1996 og 1999. Prosent.....	18
5.2. Holdning til langsiktig bistand krysset med holdning til nødhjelp. 1999.....	18
6. Har norske nødhjelpsaksjoner og bistandsprosjekter vært vellykket?	
6.1. Vurdering av nødhjelpsaksjoner og langsiktige bistandsprosjekter. 1999. Prosent.....	20
7. Holdning til ulike former for utviklingshjelp	
7.1. Holdning til hvordan utviklingshjelpen bør fordeles. 1983-1999. Prosent	22
8. Er det riktig å stille betingelser for utviklingshjelpen?	
8.1. Andel som mener det er riktig å stille ulike typer betingelser for utviklingshjelp. 1999. Prosent	24
9. Hvorfor er det vanskelig å skape vekst i utviklingslandene?	
9.1. Andel som nevner ulike forhold som svært viktige årsaker til at det er vanskelig å få til vekst i utviklingsland. 1993, 1996 og 1999. Prosent	26
10. Kunnskap om NORAD og andre organisasjoner som arbeider med utviklingshjelp	
10.1. Andel som angir ulike organisasjoner som driver med utviklingshjelp. 1999. Prosent.....	29
11. Kunnskap om hovedsamarbeidsland	
11.1. Andel i befolkningen som sier at de kjenner ett eller flere programland. 1999. Prosent.....	32
11.2. Andel som nevner ulike land som programland. 1999. Prosent	32
12. Utviklingsland i massemedier	
12.1. Hvilket bilde gir massemediene av situasjonene i u-land? 1999. Prosent.....	34
12.2. Hvilke massemedier gir det mest korrekte og minst korrekte bildet av situasjonen i u-land? 1999. Prosent.....	34

Tabellregister

2. Holdninger til utviklingshjelp og utviklingshjelpens størrelse	
2.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til Norges utviklingshjelp og vurdering av størrelsen på beløpet som går til den offentlige utviklingshjelpen. 1999. Prosent	13
3. Har Norge råd til å gi utviklingshjelp?	
3.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til utviklingshjelp kontra bruk av penger i Norge. 1999. Prosent	15
4. Holdning til utviklingshjelp til Øst-Europa	
4.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til Norges hjelp til Øst-Europa og om bevilgningene til Øst-Europa bør tas av de ordinære u-hjelpmidlene. 1999. Prosent	17
5. Nødhjelpen og den langsiktige bistanden	
5.1. Ulike befolkningsgruppers syn på Norges bidrag til nødhjelp og langsiktig bistad. 1999. Prosent	19
6. Har norske nødhjelpsaksjoner og bistandsprosjekter vært vellykket?	
6.1. Ulike befolkningsgruppers vurdering av norske nødhjelpsaksjoner og langsiktige bistandsprosjekter. 1999. Prosent	21
7. Holdning til ulike former for utviklingshjelp	
7.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til ulike former for bistand. 1999. Prosent	23
8. Er det riktig å stille betingelser for utviklingshjelpen?	
8.1. Andel i ulike befolkningsgrupper som mener det er riktig å stille ulike typer betingelser ved tildeling av norsk utviklingshjelp. 1999. Prosent	25
9. Hvorfor er det vanskelig å skape vekst i utviklingslandene?	
9.1. Andel i ulike befolkningsgrupper som har nevnt gitte forhold som svært viktige årsaker til at det er vanskelig å skape vekst i utviklingslandene. 1999. Prosent	27
9.2. Ulike befolkningsgruppers angivelse av viktigste årsak til at det er vanskelig å skape vekst i utviklingslandene. 1999. Prosent.....	28
10. Kunnskap om NORAD og andre organisasjoner som arbeider med utviklingshjelp	
10.1. Befolkningens kjennskap til organisasjoner, bedrifter eller statlige institusjoner som arbeider med forskjellige former for utviklingshjelp. 1999. Prosent	30
10.2. Ulike befolkningsgruppers kunnskap om hvilken form for bistand som er NORADs viktigste arbeidsområde, og om hva NORADs bevilgninger går til. 1999. Prosent.....	31
11. Kunnskap om hovedsamarbeidsland	
11.1. Ulike befolkningsgruppers kunnskap om Norges hovedsamarbeidsland (programland). 1999. Prosent	33
12. Utviklingsland i massemedier	
12.1. Andel i ulike befolkningsgruppers interesse for stoff om utviklingsland og utviklingshjelp i massemedia. 1999. Prosent	35
12.2. Ulike befolkningsgruppers syn på hvilke to medier som gir det mest korrekte bildet av situasjonen i utviklingsland. 1999. Prosent	36
Vedleggstabeller	
A1. Frafall, etter årsak	38
A2. Bruttoutvalg, nettoutvalg og frafall, etter kjønn, alder og landsdel. Prosent	38
A3. Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgstørrelser	39

1. Innledning

1.1. Kort om undersøkelsen

Statistisk sentralbyrå (SSB) har tidligere gjennomført intervjuundersøkelser om nordmenns holdninger til norsk utviklingshjelp i 1972, 1974, 1977, 1980, 1983, 1986, 1990, 1993, 1995 og 1996. Oppdragsgiver for undersøkelsene har vært Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD). Undersøkelsene fra perioden 1972 til 1990 var gjennomført i tilknytning til SSBs arbeidskraftundersøkelser (AKU) med tilfeldige utvalg på omkring 2 000 personer i alderen 16 til 74 år. Undersøkelsene fra 1993 til 1999 er gjennomført som deler av SSBs omnibusundersøkelser.

Undersøkelsen i 1999 inneholdt følgende emner:

- Holdning til utviklingshjelp og utviklingshjelpens størrelse
- Har Norge råd til å gi utviklingshjelp?
- Holdning til utviklingshjelp i Øst-Europa
- Nødhjelpen og den langsiktige bistanden
- Har norske nødhjelpsaksjoner og bistandsprosjekter vært vellykket?
- Holdning til ulike former for utviklingshjelp
- Er det riktig å stille betingelser for utviklingshjelpen?
- Hvorfor er det så vanskelig å skape vekst i utviklingslandene?
- Kunnskap om NORAD og andre organisasjoner som arbeider med utviklingshjelp
- Kunnskap om hovedsamarbeidsland
- Utviklingsland i massemedier

I tabeller og figurer som gjelder alle personer i utvalget, svarer en andel på 1 prosent til omtrent 32 000 personer i befolkningen 16 til 79 år.

1.2. Noen begreper og kjennemerker som brukes i rapporten

Yrkesstatus

Grupperingen bygger på Standard for inndeling etter sosioøkonomisk status (Standarder for norsk statistikk nr. 5). Yrkesstatus er beregnet for aldersgruppen 16-79 år.

Utdanning

Utdanningsnivå er beregnet på grunnlag av opplysninger om samlet allmennutdanning og yrkesutdanning, hentet fra SSBs utdanningsregister. Grupperingen bygger på Standard for utdanningsgruppering i offentlig norsk statistikk (Standarder for norsk statistikk nr. 7). Følgende inndeling er brukt:

Grunnskolenivå: Utdanning med samlet varighet 7-9 år
Gymnasnivå: Utdanning med samlet varighet 10-12 år
Universitets/høgskolenivå 1: Utdanning med samlet varighet 13-14 år
Universitets/høgskolenivå 2: Utdanning av minst 15 års varighet

Husholdningsinntekt

Opplysninger om husholdningsinntekt er basert på intervjuobjektets svar på spørsmål om husholdningens samlede bruttoinntekt for 1999.

Landsdel

Følgende inndeling er brukt i denne rapporten:

Akershus og Oslo
Hedmark og Oppland
Østlandet ellers: Buskerud, Telemark, Vestfold og Østfold
Agder og Rogaland: Aust-Agder, Vest-Agder og Rogaland
Vestlandet: Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal
Trøndelag: Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag
Nord-Norge: Nordland, Troms og Finnmark

Dette er standard landsdelsinndeling i SSB.

Bosted

Som tettbygd strøk regnes hussamlinger med minst 200 hjemmehørende personer der husene normalt ikke ligger mer enn 50 meter fra hverandre. Mindre husklynger som naturlig hører sammen med bebyggelsen på et større sted, regnes med selv om avstanden fra husklyngen til tettstedet er noe mer enn 50 meter.

Partisypati

Variabelen er basert på intervjuobjektets svar på spørsmål om hvilket parti han/hun ville ha stemt på hvis det var stortingsvalg i morgen. Personer som har nevnt andre partier enn Sosialistisk Venstreparti, Det norske Arbeiderparti, Venstre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Høyre eller Fremskrittspartiet er tatt ut av denne variabelen. Også de som har svart "vet ikke" er tatt ut av variabelen.

Holdning til utviklingshjelp

Variabelen er basert på intervjuobjektets svar på spørsmål om han/hun er for eller mot utviklingshjelp. 12 personer som svarte "vet ikke" inngår ikke i fordelingen med denne bakgrunnsvariabelen.

1.3. Noen hovedresultater

Sterk oppslutning om utviklingshjelpen

88 prosent i den norske befolkning er positive til norsk utviklingshjelp. Dette er det høyeste tallet for oppslutningen om utviklingshjelp siden undersøkelsen startet i 1972, og dette er en økning på 11 prosentpoeng siden 1990. Oppslutningen om utviklingshjelpen er som tidligere sterkest blant kvinner, blant yngre, blant personer med høy utdanning og personer bosatt i tettbygde strøk. Motstanden er sterkest blant eldre, blant arbeidere og blant Fremskrittspartiets velgere.

Halvparten av befolkningen mener beløpet som bevilges er passe stort

Andelen som mener bevilgningene burde være mindre holder seg stabilt på 30 prosent, samme nivå som i 1995 og i 1996. 11 prosent mener beløpet burde vært større. Bare 3 prosent mener bevilgningene burde sløyfes helt. På 1990-tallet har folks oppfatninger om dette spørsmålet vært relativt stabilt.

Norge har råd til å gi utviklingshjelp

71 prosent mener Norge har råd til å gi utviklingshjelp. Dette er en økning på 10 prosentpoeng sammenliknet med undersøkelsen i 1996. Godt over halvparten av disse står fast på dette standpunktet selv om utviklingshjelpen skulle føre til forverring av forholdene i Norge.

Sterk støtte til utviklingshjelp til Øst-Europa

88 prosent av befolkningen støtter Norges hjelp til Øst-Europa. Dette er en økning på 6 prosentpoeng fra forrige undersøkelse. De gruppene som er mest positive til utviklingshjelp er også mest positive til å hjelpe Øst-Europa. Omtrent halvparten av befolkningen mener bevilgningene til Øst-Europa bør tas av u-hjelpsmidlene. 44 prosent mener det bør bevilges ekstra. Det har vært en økning i de andeler som mener det bør bevilges ekstra på 14 prosentpoeng siden 1996.

Sterkere støtte for nødhjelp enn for langsiktig bistand

18 prosent av befolkningen mener Norge bør øke bidraget til nødhjelp, mens 17 prosent ønsker å øke

bidraget til langsiktig bistand. 58 prosent mener at beløpet til nødhjelp er passe stort, mens 48 prosent mener at bidraget til langsiktig bistand er passe stort. 8 prosent vil redusere nødhjelpen mens 15 prosent vil redusere den langsiktige bistanden. Vi ser at det totalt i befolkningen er en sterkere støtte for å redusere den langsiktige bistanden enn nødhjelpen, noe som samsvarer godt med målingene både i 1993 og i 1996.

Noe kritikk av utviklingshjelpsprosjekt

Mens vurderingen av nødhjelpsaksjonene er svært positiv, er det en mer negativ vurdering av de langsiktige bistandsprosjektene. 18 prosent av befolkningen mener prosjektene har vært mislykket, 38 prosent både vellykket og mislykket, mens 37 prosent mener de stort sett har vært vellykket. Når det gjelder nødhjelpsaksjoner mener 7 prosent at de stort sett har vært mislykket, 33 prosent at bildet er delt, mens 57 prosent mener at de stort sett har vært vellykket.

Mange vil øke utviklingshjelpen gjennom internasjonale organisasjoner

Omtrent halvparten av befolkningen støtter dagens politikk med å gi halvparten av utviklingshjelpen direkte til mottakerlandene og halvparten gjennom internasjonale organisasjoner. 30 prosent mener vi bør øke andelen som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner, og 17 prosent mener vi bør øke andelen stat-til-stat-samarbeid. 5 prosent har ikke gjort seg opp noen mening om spørsmålet. Fra 1986 og fram til nå har det vært en klar økning i gruppen som mener at andelen som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner bør økes.

Direkte støtte viktigst

På spørsmålet om hvilke former for utviklingshjelp som er viktigst, svarer 34 prosent den langsiktige bistanden direkte til mottakerlandene. 26 prosent mener den langsiktige bistanden gjennom internasjonale organisasjoner er viktigst. Hver fjerde person mener at nødhjelp direkte til mottakerlandene er viktigst, og 3 prosent støtter nødhjelpen som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner.

Riktig å stille betingelser

Det er solid støtte i det norske folk for å stille betingelser til mottakerlandene ved tildeling av utviklingshjelp. 94 prosent av befolkningen mener dette er riktig. Dette er imidlertid en nedgang på 2 prosentpoeng fra forrige undersøkelse.

Krig og konflikter ses på som viktig årsak til at det er vanskelig å skape økonomisk vekst

86 prosent av befolkningen mener at krig og konflikter i utviklingsland er en svært viktig årsak til at det er så vanskelig å skape økonomisk vekst i utviklingslandene. 76 prosent mener at korrupsjon er en svært viktig årsak. Dernest oppgir 52 prosent brudd på menneskerettighetene som en svært viktig årsak.

Røde Kors er kjent av flest i befolkningen

I undersøkelsen ble det stilt et spørsmål om å nevne organisasjoner, bedrifter eller statlige institusjoner som arbeider med utviklingshjelp. Røde Kors ble nevnt av 65 prosent. Derneft nevnte mange Kirkens Nødhjelp, Redd Barna, NORAD og Norsk Folkehjelp.

Kunnskap om NORAD uforandret

Nær halvparten av den norske befolkning vet at NORADs viktigste ansvarsområde er den langsiktige bistanden som går fra Norge og direkte til mottakerlandene. Det er omtrent like mange som visste dette som i 1996. Det er imidlertid fortsatt liten kunnskap om måten NORAD engasjerer seg i utviklingsprosjekt. 68 prosent tror at NORAD driver egne utviklingsprosjekt, mens bare 20 prosent svarer riktig, at de først og fremst gir finansiell støtte til prosjekt som er drevet av andre.

Lite kunnskap om hovedsamarbeidsland

På spørsmål om man kjenner navnet på noen av de 19 hovedsamarbeidslandene Norge har, svarer 55 prosent at de ikke kjenner til noen. Av de som svarer at de kjenner noen av landene, oppgir 7 prosent feil land. 14 prosent kan nevne ett land, 17 prosent kan nevne to land, 5 prosent kan nevne tre land og 6 prosent i befolkningen kan nevne fire eller flere programland. Tanzania er det programlandet flest kjenner til.

Mange mener massemedia gir et for negativt bilde av utviklingsland

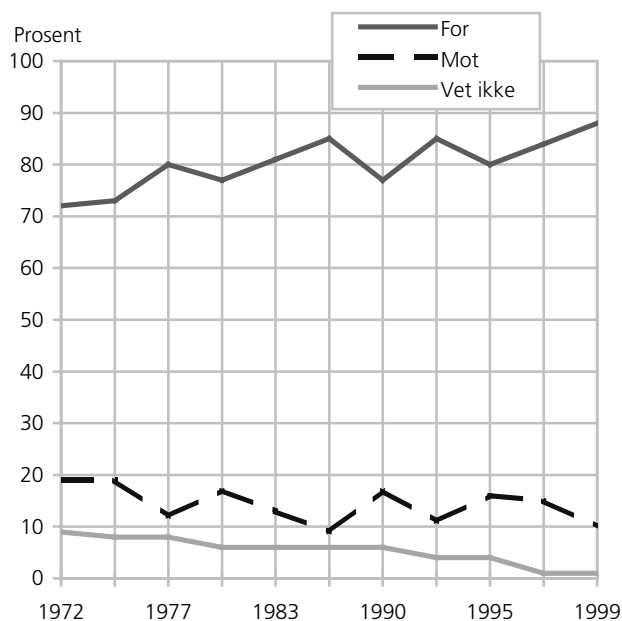
I underkant av halvparten i befolkningen mener at massemedia stort sett gir et korrekt bilde av situasjonen i utviklingsland. 10 prosent mener at bildet er for positivt mens 33 prosent mener at bildet er for negativt. Det har skjedd en dreining i befolkningen fra 1993 til i dag på dette spørsmålet. 30 prosent mente da at bildet var for positivt. Bare 10 prosent mente bildet massemedia ga var for negativt. NRK-TV er ifølge svarene det massemedium som gir det mest korrekte bildet av situasjonen i utviklingslandene. Løssalgsavisene VG og Dagbladet er de mediene som ifølge svarene gir det minst korrekte bildet.

2. Holdninger til utviklingshjelp og utviklingshjelpens størrelse

88 prosent i den norske befolkning er positive til norsk utviklingshjelp. Dette er det høyeste tallet vi har hatt siden undersøkelsene startet i 1972. Ved forrige måling i 1996 var andelen som var positiv til norsk utviklingshjelp på 84 prosent.

Rundt halvparten av befolkningen mener at bevilgningene til utviklingshjelp er passe store. Andelen som mener bevilgningene burde være mindre holder seg stabilt på 30 prosent, samme nivå som i 1995 og 1996.

Figur 2.1. Andel for og mot utviklingshjelp. 1972-1999. Prosent

Tallgrunnlaget til figur 2.1

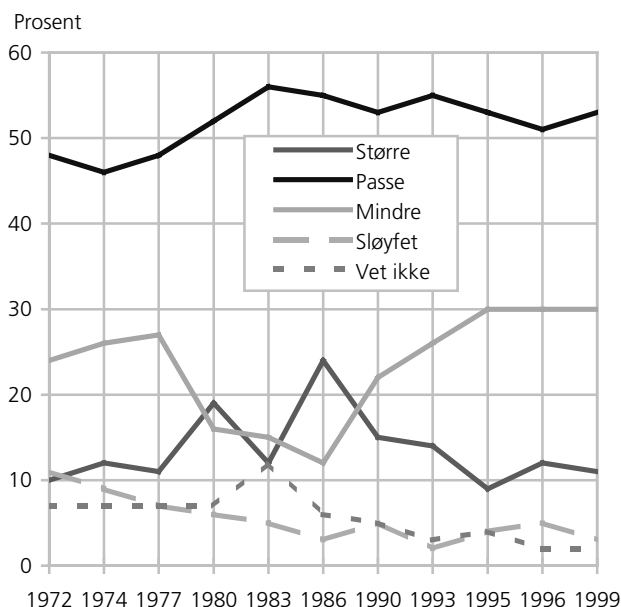
	For	Mot	Vet ikke
1972.....	72	19	9
1974.....	73	19	8
1977.....	80	12	8
1980.....	77	17	6
1983.....	81	13	6
1986.....	85	9	6
1990.....	77	17	6
1993.....	85	11	4
1995.....	80	16	4
1996.....	84	15	1
1999.....	88	10	1

11 prosent mener beløpet burde vært større. Bare 3 prosent mener bevilgningene burde sløyfes helt.

På 1990-tallet har folks oppfatninger om dette spørsmålet vært relativt stabile. På 1980-tallet var det atskillig flere som mente bevilgningene burde vært høyere.

En positiv holdning til utviklingshjelp finner vi i størst grad blant kvinner, blant yngre, blant personer med høy

Figur 2.2. Andel som mener utviklingshjelpen burde vært større, mindre, sløyfet helt eller er passe. 1972-1999. Prosent

Tallgrunnlaget til figur 2.2

	Større	Passe	Mindre	Sløyfet	Vet ikke
1972.....	10	48	24	11	7
1974.....	12	46	26	9	7
1977.....	11	48	27	7	7
1980.....	19	52	16	6	7
1983.....	12	56	15	5	12
1986.....	24	55	12	3	6
1990.....	15	53	22	5	5
1993.....	14	55	26	2	3
1995.....	9	53	30	4	4
1996.....	12	51	30	5	2
1999.....	11	53	30	3	2

utdanning og personer bosatt i tettbygde strøk. Når vi ser på yrkesstatus ser vi at arbeidere og pensjonister er grupper med noen flere negative til utviklingshjelp enn i andre grupper. Blant Fremskrittspartiets sympatisører

finner vi også en betydelig andel som er negative til utviklingshjelp, 31 prosent. Så mange som to av tre av partiets velgere er likevel positive til utviklingshjelp.

Tabell 2.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til Norges utviklingshjelp og vurdering av størrelsen på beløpet som går til den offentlige utviklingshjelpen. 1999. Prosent

Alle	I alt	For	Mot	Vet ikke	I alt	Burde være større	Beløpet er passe	Burde være mindre	Sløyfet helt	Vet ikke	Antall personer
I alt	100	88	10	1	100	11	53	30	3	2	1 162
Kjønn											
Mann	100	86	13	1	100	11	53	31	4	1	586
Kvinne	100	91	8	1	100	12	52	30	2	4	576
Alder											
16-24 år	100	97	3	-	100	14	56	25	1	4	174
25-44 år	100	90	9	1	100	13	54	27	4	2	485
45-66 år	100	86	12	1	100	10	52	34	3	1	386
67-79 år	100	78	19	3	100	4	46	36	7	6	114
Yrkesstatus											
Arbeider	100	82	18	-	100	7	47	39	6	1	162
Funksjonær lavere nivå	100	93	6	1	100	11	44	40	3	1	97
Funksjonær høyere nivå	100	93	6	1	100	13	59	25	2	2	443
Selvstendig	100	91	9	-	100	9	57	27	4	3	70
Skoleelev, student	100	96	3	1	100	19	54	20	1	6	116
Pensjonist	100	78	20	2	100	8	45	40	5	3	217
Hjemmearbeidende	100	88	12	-	100	24	44	24	4	4	25
Andre ikke-yrkesaktive	100	:	:	:	100	:	:	:	:	:	:
Utdanning											
Ungdomsskolenivå	100	80	17	2	100	5	53	32	6	4	184
Videregående skolenivå	100	87	12	0	100	9	50	36	3	2	620
Universitets/høgskolenivå 1	100	92	7	1	100	20	55	22	3	1	119
Universitets/høgskolenivå 2+	100	96	4	1	100	21	58	16	3	3	158
Husholdningsinntekt											
Under 100 000 kr	100	96	4	-	100	15	59	22	1	3	74
100 000 - 199 999 kr	100	80	18	2	100	14	45	34	3	4	123
200 000 - 299 999 kr	100	86	13	1	100	12	50	30	6	2	175
300 000 - 399 999 kr	100	88	11	1	100	6	52	37	4	1	186
400 000 kr eller mer	100	91	8	1	100	13	56	28	3	1	478
Landsdel											
Akershus og Oslo	100	90	8	2	100	13	56	24	4	3	235
Hedmark og Oppland	100	86	13	1	100	10	60	28	2	-	87
Østlandet ellers	100	86	14	-	100	12	44	38	2	4	208
Agder og Rogaland	100	91	8	1	100	8	59	27	5	1	180
Vestlandet	100	89	9	1	100	9	53	31	3	3	223
Trøndelag	100	87	12	1	100	15	50	29	4	2	102
Nord-Norge	100	87	11	2	100	13	50	35	2	1	127
Bosted											
Spredtbygd	100	87	12	1	100	10	51	33	3	4	271
Tettbygd under 20 000	100	85	14	1	100	10	49	34	5	2	398
Tettbygd 20 000 - 99 999	100	94	6	1	100	13	57	27	2	2	200
Tettbygd 100 000 eller mer	100	91	8	1	100	14	57	25	3	2	293
Partisypati											
Sosialistisk Venstreparti	100	99	1	-	100	29	55	13	1	2	86
Det norske Arbeiderparti	100	92	7	1	100	11	60	27	1	1	282
Venstre	100	96	4	-	100	12	62	23	4	-	26
Kristelig Folkeparti	100	92	8	-	100	20	51	23	3	3	116
Senterpartiet	100	95	5	-	100	4	54	38	2	4	56
Høyre	100	88	11	1	100	5	52	38	3	2	192
Fremskrittspartiet	100	67	31	2	100	2	36	49	11	2	127
Kontakt med u-land											
Kjenner noen fra u-land	100	91	8	1	100	14	49	32	3	2	266
Kjenner ingen fra u-land	100	86	13	1	100	10	54	30	3	2	882
Har vært i u-land	100	88	11	2	100	15	54	26	3	2	548
Har ikke vært i u-land	100	89	11	1	100	8	52	34	4	2	612
Holdning til u-hjelp											
For	100	100	-	-	100	13	58	26	0	2	1 028
Mot	100	-	100	-	100	-	9	60	29	2	122

3. Har Norge råd til å gi utviklingshjelp?

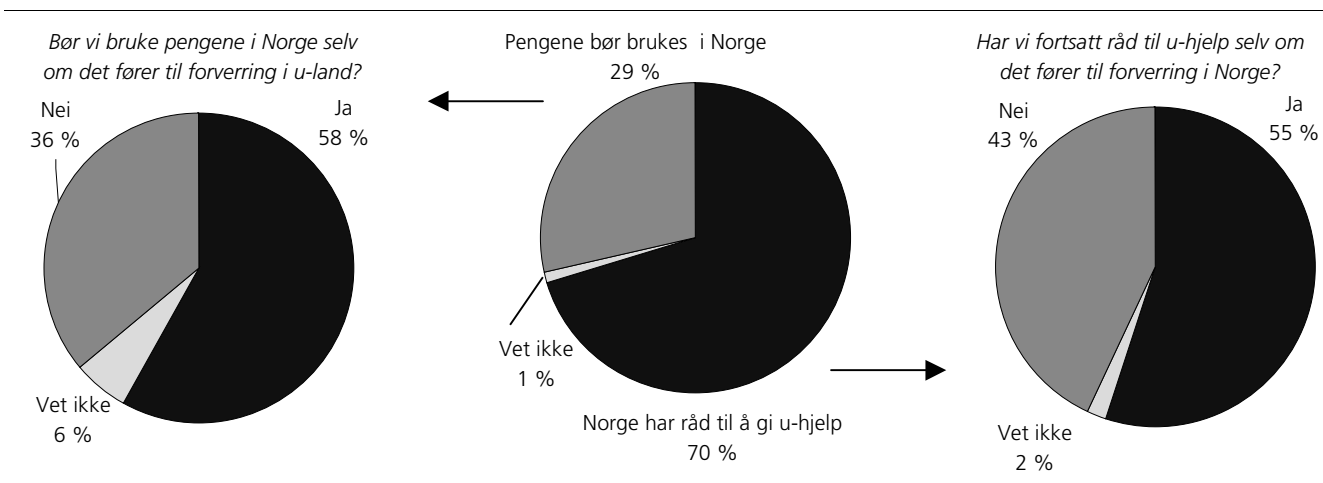
71 prosent mener Norge har råd til å gi utviklingshjelp. Dette er en økning på 10 prosentpoeng sammenliknet med undersøkelsen i 1996. Godt over halvparten av disse står fast på dette standpunktet selv om utviklingshjelpen skulle føre til forverring av forholdene i Norge. 29 prosent støtter synet at de sosiale og økonomiske problemene i Norge er så store at pengene heller bør brukes her - altså at vi ikke har råd til å gi utviklingshjelp. 58 prosent av dem som er mot fastholder standpunktet selv om det skulle føre til en forverring av forholdene i utviklingslandene.

Hvis vi sammenlikner med tabell 2.1, ser vi at oppslutningen om utviklingshjelpen er lavere når den settes opp mot sosiale problemer i Norge, enn når dette

forholdet ikke blir nevnt. Det generelle bildet er at 88 prosent i befolkningen er for utviklingshjelp. Satt opp mot norske forhold svarer 21 prosent av dem som er tilhengere av utviklingshjelp, at pengene heller bør brukes i Norge. Men den positive holdningen til utviklingshjelp har økt i befolkningen siden sist måling, også når utviklingshjelpen settes opp mot norske forhold.

Andelen som mener at Norge har råd til å gi utviklingshjelp, er størst blant de som er under 67 år, blant funksjonærer og studenter, de med høyere inntekter og blant personer som bor i tettbygde strøk. De som sympatiserer med Fremskrittspartiet mener i minst grad at Norge har råd til å gi utviklingshjelp.

Figur 3.1. Andel som mener Norge har råd til økonomisk hjelp til utviklingsland og andel som mener pengene bør brukes i Norge. 1999. Prosent

Tabell 3.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til utviklingshjelp kontra bruk av penger i Norge. 1999. Prosent

	I alt	Norge har råd til å gi u-hjelp	Pengene bør heller brukes i Norge	Vet ikke	Antall personer
Alle	100	71	29	1	1 162
Kjønn					
Mann	100	70	29	1	586
Kvinne	100	71	28	1	576
Alder					
16-24 år	100	74	25	1	174
25-44 år	100	72	28	1	485
45-66 år	100	74	25	1	386
67-79 år	100	48	50	2	114
Yrkesstatus					
Arbeider	100	60	40	1	162
Funksjonær lavere nivå	100	66	34	-	97
Funksjonær høyere nivå	100	80	20	0	443
Selvstendig	100	73	26	1	70
Skole, student	100	78	22	-	116
Pensjonist	100	54	45	1	217
Hjemmearbeidende	100	72	28	-	25
Andre ikke-yrkesaktive	100	:	:	:	15
Utdanning					
Ungdomsskolenivå	100	58	42	-	184
Videregående skolenivå	100	67	32	1	620
Universitets/høgskolenivå 1	100	79	20	1	119
Universitets/høgskolenivå 2+	100	88	12	-	158
Husholdningsinntekt					
Under 100 000 kr	100	76	24	-	74
100 000 - 199 999 kr	100	59	41	-	123
200 000 - 299 999 kr	100	67	31	1	175
300 000 - 399 999 kr	100	65	34	1	186
400 000 kr eller mer	100	78	21	1	478
Landsdel					
Akershus og Oslo	100	76	22	2	235
Hedmark og Oppland	100	63	37	-	87
Østlandet ellers	100	68	31	0	208
Agder og Rogaland	100	73	27	1	180
Vestlandet	100	74	26	-	223
Trøndelag	100	71	28	1	102
Nord-Norge	100	61	39	-	127
Bosted					
Spredtbygd	100	66	33	1	271
Tettbygd under 20 000	100	67	32	1	398
Tettbygd 20 000 - 99 999	100	76	25	-	200
Tettbygd 100 000 eller mer	100	76	23	0	293
Partisympati					
Sosialistisk Venstreparti	100	87	13	-	86
Det norske Arbeiderparti	100	72	28	-	282
Venstre	100	77	19	4	26
Kristelig Folkeparti	100	85	15	-	116
Senterpartiet	100	71	29	-	56
Høyre	100	73	26	1	192
Fremskrittspartiet	100	43	57	1	127
Kontakt med u-land					
Har vært i u-land	100	78	22	0	266
Har ikke vært i u-land	100	68	31	1	882
Kjenner noen i u-land	100	77	22	1	548
Kjenner ingen i u-land	100	65	35	0	612
Holdning til u-hjelp					
For	100	78	21	1	1028
Mot	100	13	87	-	122

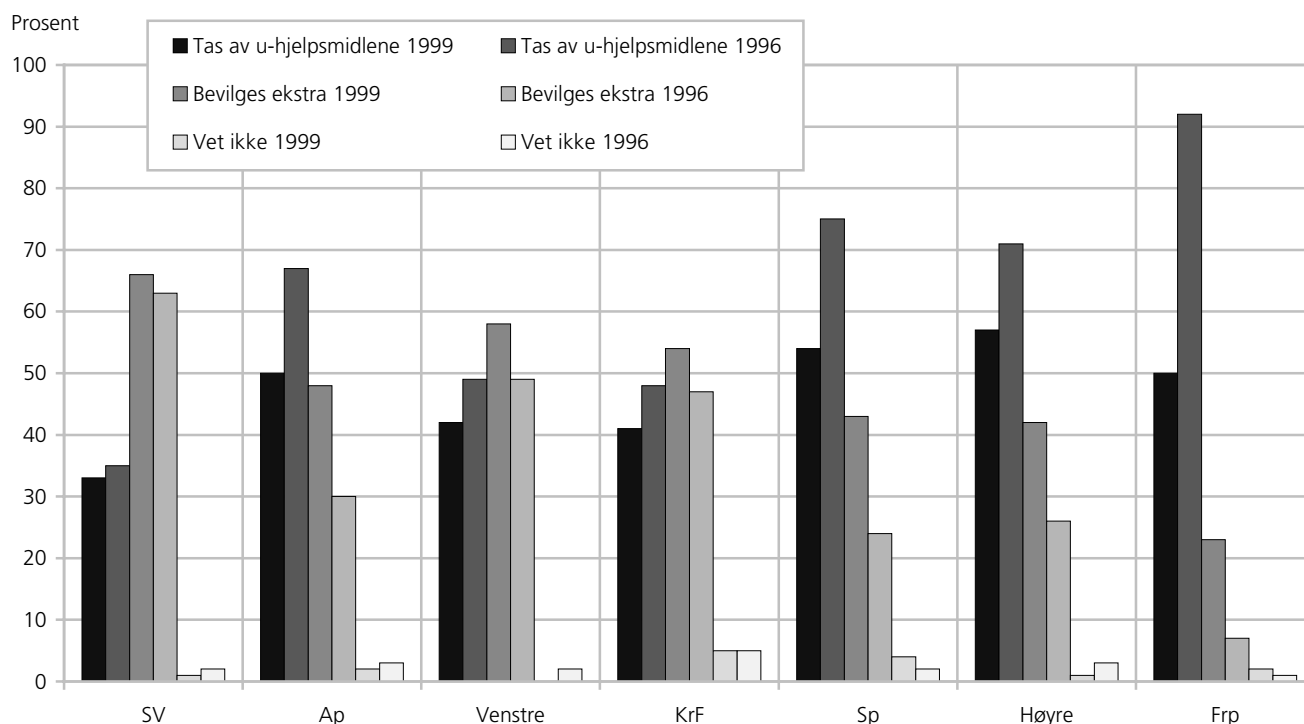
4. Holdning til utviklingshjelp til Øst-Europa

88 prosent av befolkningen støtter Norges hjelp til Øst-Europa. Dette er en økning på 6 prosentpoeng fra forrige undersøkelse. De gruppene som er mest positive til utviklingshjelp er også mest positive til å hjelpe Øst-Europa. 95 prosent av dem som er positive til utviklingshjelp støtter også hjelpen til Øst-Europa.

Det har også skjedd endringer siden 1996 når det gjelder om bevilgninger til Øst-Europa bør tas av u-hjelpsmidlene eller om det bør bevilges ekstra. Omtrent halvparten mener det bør tas fra u-hjelpsmidlene. 44 prosent mener det bør bevilges ekstra. I 1996 mente 30 prosent at det burde bevilges ekstra.

Det er de eldste aldersgruppene, fra 67 år og oppover, og personer med lavere utdanning som oftest mener at midler til Øst-Europa skal tas fra u-hjelpsmidlene. Det er også større variasjoner mellom partigruppene på dette spørsmålet. 66 prosent av Sosialistisk Venstrepartis velgere mener at det må bevilges ekstra midler til Øst-Europa. Også halvparten av Arbeiderpartiets og Venstres velgere mener dette. Flertallet av Senterpartiets, Høyres og Fremskrittspartiets velgere mener at Øst-Europa-støtten skal tas fra u-hjelpsmidlene. Selv om variasjonene er store, er de ikke så store i 1999 som i 1996. Det var atskillig sterkere partimotsetninger på dette spørsmålet da. Fremskrittspartiets velgere har for eksempel moderert sine synspunkter sterkt.

Figur 4.1. Holdning til hvorvidt støtten til Øst-Europa bør tas fra u-hjelpsmidlene, etter parti. 1996 og 1999. Prosent

Tabell 4.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til Norges hjelp til Øst-Europa og om bevilgningene til Øst-Europa bør tas av de ordinære u-hjelpsmidlene. 1999. Prosent

	Hjelp til Øst-Europa				I alt	Tas av u-hjelpsmidlene	Bevilges ekstra	Vet ikke	Antall personer
	I alt	For	Mot	Vet ikke					
Alle	100	88	11	2	100	52	44	4	1 162
Kjønn									
Mann	100	87	12	1	100	51	45	4	586
Kvinne	100	88	10	2	100	53	44	4	576
Alder									
16-24 år	100	93	6	1	100	47	50	3	174
25-44 år	100	89	9	1	100	50	47	3	485
45-66 år	100	88	10	2	100	52	45	3	386
67-79 år	100	70	25	4	100	70	23	7	114
Yrkesstatus									
Arbeider	100	81	18	1	100	63	33	4	162
Funksjonær lavere nivå	100	88	10	2	100	62	38	-	97
Funksjonær høyere nivå	100	94	5	1	100	44	54	2	443
Selvstendige	100	89	9	3	100	46	50	4	70
Skoleelev, student	100	92	6	2	100	41	52	7	116
Pensjonist	100	77	20	3	100	63	31	6	217
Hjemmearbeidende	100	92	8	-	100	64	32	4	25
Andre ikke yrkesaktive	100	:	:	:	100	:	:	:	15
Utdanning									
Ungdomsskolenivå	100	79	16	4	100	67	29	4	184
Videregående skolenivå	100	86	13	1	100	56	40	4	620
Universitets/høgskolenivå 1	100	94	6	-	100	41	57	2	119
Universitets/høgskolenivå 2+	100	96	3	1	100	35	62	3	158
Husholdningsinntekt									
Under 100 000 kr	100	86	9	4	100	45	53	3	74
100 000 - 199 999 kr	100	80	16	3	100	61	32	7	123
200 000 - 299 999 kr	100	86	13	1	100	53	42	6	175
300 000 - 399 999 kr	100	89	10	1	100	55	42	2	186
400 000 kr eller mer	100	91	8	1	100	48	50	3	478
Landsdel									
Akershus og Oslo	100	87	10	3	100	44	51	5	235
Hedmark og Oppland	100	87	9	3	100	51	48	1	87
Østlandet ellers	100	88	13	-	100	58	36	6	208
Agder og Rogaland	100	88	12	1	100	54	42	3	180
Vestlandet	100	89	9	2	100	48	49	4	223
Trøndelag	100	86	12	2	100	53	46	1	102
Nord-Norge	100	87	13	1	100	61	37	2	127
Bosted									
Spredtbygd	100	87	10	3	100	58	38	4	271
Tettbygd under 20 000	100	85	14	1	100	54	41	4	398
Tettbygd 20 000 - 99 999	100	94	6	-	100	51	46	3	200
Tettbygd 100 000 eller mer	100	87	11	2	100	44	53	3	293
Partisypati									
Sosialistisk Venstreparti	100	95	3	1	100	33	66	1	86
Det norske Arbeiderparti	100	89	9	2	100	50	48	2	282
Venstre	100	96	4	-	100	42	58	-	26
Kristelig Folkeparti	100	91	9	-	100	41	54	5	116
Senterpartiet	100	93	7	-	100	54	43	4	56
Høyre	100	89	10	2	100	57	42	1	192
Fremskrittspartiet	100	79	18	3	100	75	23	2	127
Kontakt med u-land									
Har vært i u-land	100	88	10	2	100	51	45	3	266
Har ikke vært i u-land	100	87	11	2	100	53	44	3	882
Kjenner noen i u-land	100	92	7	1	100	47	50	3	548
Kjenner ingen i u-land	100	83	14	2	100	56	39	4	612
Holdning til u-hjelp									
For	100	95	4	1	100	48	48	4	1 028
Mot	100	32	67	1	100	83	13	4	122

5. Nødhjelpen og den langsiktige bistanden

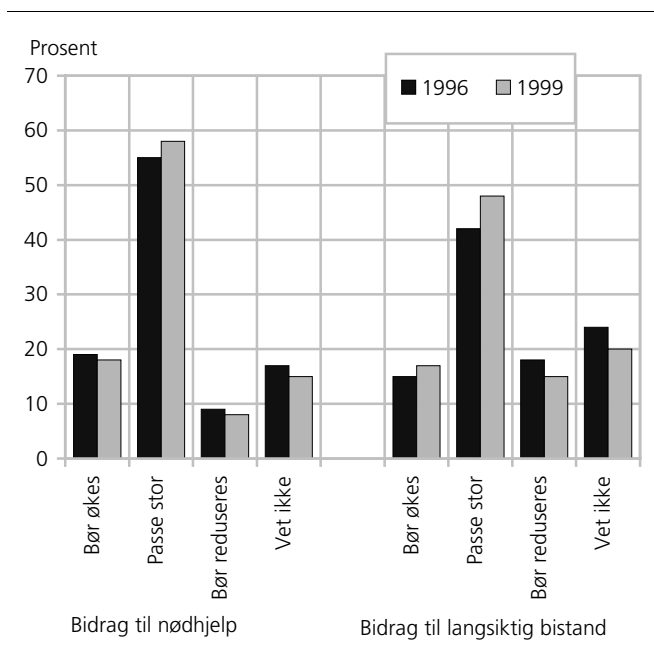
Norske myndigheter gir bistand i form av nødhjelp som skal avhjelpe akutt lidelse, og i form av langsiktig bistand som skal bidra til å fremme utvikling og vekst i landene. 18 prosent av befolkningen mener Norge bør øke bidraget til nødhjelp, mens 17 prosent ønsker å øke bidraget til langsiktig bistand. 58 prosent mener at beløpet til nødhjelp er passe stort, mens 48 prosent mener at bidraget til langsiktig bistand er passe stort. 8 prosent vil redusere nødhjelpen mens 15 prosent vil redusere den langsiktige bistanden. Relativt mange, henholdsvis 15 og 20 prosent, har ikke gjort seg opp noen mening om disse spørsmålene.

Vi ser at det totalt i befolkningen er en sterkere støtte for å redusere den langsiktige bistanden enn nødhjelpen, noe som samsvarer godt med målingene både i 1993 og 1996. Men det er ikke slik at folk vil redusere

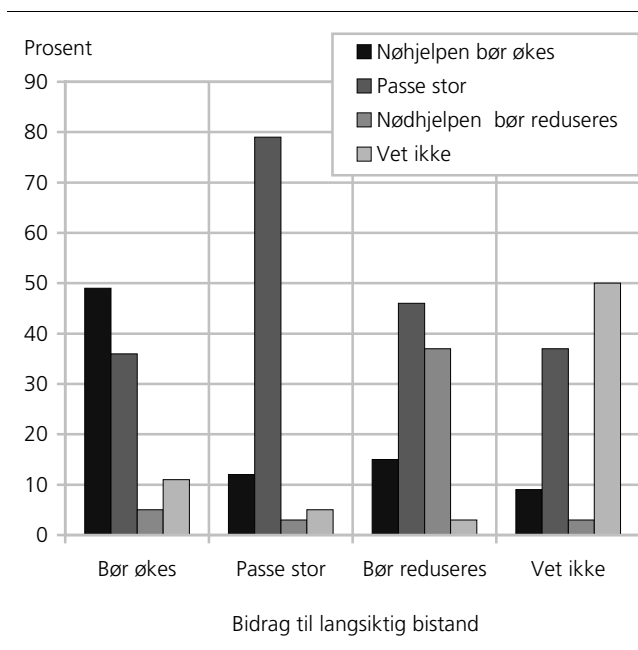
en form for bistand og øke en annen. Blant dem som mener at den langsiktige bistanden bør økes, mener 49 prosent at nødhjelpen også bør økes, mens bare 5 prosent mener at nødhjelpen bør reduseres. Blant dem som mener at den langsiktige bistanden bør reduseres, er det 46 prosent som mener at nødhjelpen er passe stor. 79 prosent av dem som mener at den langsiktige bistanden er passe stor, mener det samme om størrelsen på nødhjelpen.

Unge er mest positive både til nødhjelp og til langsiktig bistand. Det er også personer med høyere utdanning og velgerne til Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti. De gruppene som er mest positive til utviklingshjelp generelt, er også positive både til nødhjelp og til varig bistand.

Figur 5.1. Syn på nødhjelpens og den langsiktige bistandens størrelse. 1996 og 1999. Prosent

Figur 5.2. Holdning til langsiktig bistand krysset med holdning til nødhjelp. 1999

Tabell 5.1. Ulike befolkningsgruppers syn på Norges bidrag til nødhjelp og langsiktig bistad. 1999. Prosent

	Syn på nødhjelp					Syn på langsiktig bistad					Antall personer
	I alt	Økes	Passe stor	Redu-seres	Ingen mening	I alt	Økes	Passe stor	Redu-seres	Ingen mening	
Alle	100	18	58	8	15	100	17	48	15	20	1 162
Kjønn											
Mann	100	19	58	10	13	100	16	49	18	18	586
Kvinne	100	17	59	7	18	100	18	48	13	22	576
Alder											
16-24 år	100	23	52	6	19	100	26	40	9	24	174
25-44 år	100	18	55	9	17	100	18	47	14	21	485
45-66 år	100	16	67	7	10	100	13	54	18	16	386
67-79 år	100	18	54	11	18	100	6	48	23	23	114
Yrkesstatus											
Arbeider	100	14	62	15	9	100	9	49	21	21	162
Funksjonær lavere nivå	100	10	61	4	25	100	15	47	12	25	97
Funksjonær høyere nivå	100	21	59	5	14	100	19	51	13	17	443
Selvstendig	100	9	67	4	20	100	16	47	11	26	70
Skoleelev, student	100	28	46	9	17	100	31	38	8	23	116
Pensjonist	100	17	56	12	14	100	10	49	23	18	217
Hjemmearbeidende	100	24	48	12	16	100	20	44	12	24	25
Andre ikke-yrkesaktive	100	:	:	:	:	100	:	:	:	:	15
Utdanning											
Ungdomsskolenivå	100	9	65	11	15	100	10	50	18	21	184
Videregående skolenivå	100	17	58	9	16	100	14	49	17	21	620
Universitets/høgskolenivå 1	100	31	54	5	10	100	22	48	12	19	119
Universitets/høgskolenivå 2+	100	25	56	5	13	100	26	47	13	14	158
Husholdningsinntekt											
Under 100 000 kr	100	31	45	4	20	100	27	32	9	31	74
100 000 - 199 999 kr	100	17	50	11	22	100	15	43	21	21	123
200 000 - 299 999 kr	100	13	61	8	17	100	16	45	17	23	175
300 000 - 399 999 kr	100	13	62	14	11	100	12	54	17	17	186
400 000 kr eller mer	100	21	61	6	12	100	17	52	14	17	478
Landsdel											
Akershus og Oslo	100	22	54	6	17	100	21	43	15	20	235
Hedmark og Oppland	100	17	54	9	20	100	14	51	13	23	87
Østlandet ellers	100	19	55	10	15	100	20	43	18	18	208
Agder og Rogaland	100	18	59	10	13	100	12	53	18	17	180
Vestlandet	100	17	67	6	10	100	16	51	15	18	223
Trøndelag	100	18	54	12	17	100	15	53	9	24	102
Nord-Norge	100	15	64	7	14	100	14	50	15	21	127
Bosted											
Spredtbygd	100	14	65	8	14	100	13	54	13	20	271
Tettbygd under 20 000	100	19	56	10	16	100	15	47	17	21	398
Tettbygd 20 000 - 99 999	100	18	62	7	14	100	18	49	17	18	200
Tettbygd 100 000 eller mer	100	23	54	8	16	100	22	45	14	19	293
Partisympati											
Sosialistisk Venstreparti	100	33	52	2	13	100	38	41	3	17	86
Det norske Arbeiderparti	100	16	67	5	12	100	12	61	9	18	282
Venstre	100	23	62	4	12	100	23	54	8	15	26
Kristelig Folkeparti	100	22	61	3	13	100	25	50	8	17	116
Senterpartiet	100	14	55	13	18	100	13	48	11	28	56
Høyre	100	17	59	10	14	100	16	46	19	19	192
Fremskrittspartiet	100	11	54	20	15	100	6	34	40	21	127
Kontakt med u-land											
Har vært i u-land	100	21	65	6	8	100	16	49	19	16	266
Har ikke vært i u-land	100	17	57	9	17	100	17	48	15	21	882
Kjenner noen i u-land	100	24	57	7	12	100	23	46	14	17	548
Kjenner ingen i u-land	100	14	60	9	17	100	11	51	16	22	612
Holdning til u-hjelp											
For	100	19	60	5	16	100	19	52	9	21	1 028
Mot	100	10	44	35	11	100	1	22	66	11	122

6. Har norske nødhjelpsaksjoner og bistandsprosjekter vært vellykket?

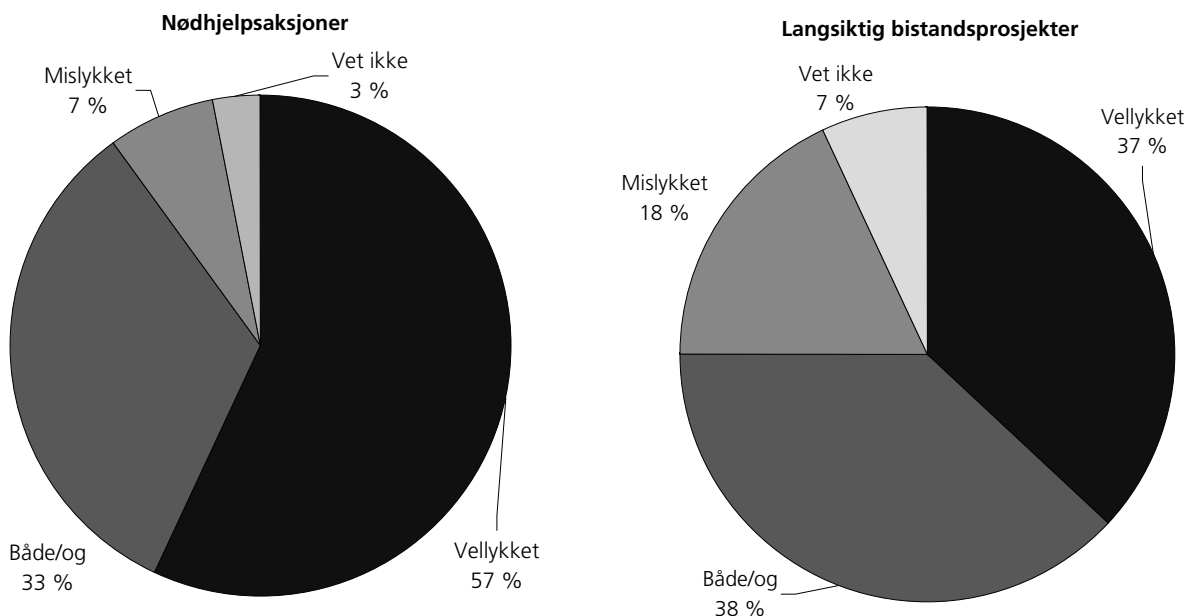
Mens vurderingen av nødhjelpsaksjonene er svært positiv, er det en mer negativ vurdering av de langsiktige bistandsprosjektene. 18 prosent av befolkningen mener prosjektene har vært mislykket, 38 prosent både vellykket og mislykket, mens 37 prosent mener de stort sett har vært vellykket. Når det gjelder nødhjelpsaksjoner mener 7 prosent at de stort sett har vært mislykket, 33 prosent at bildet er delt, mens 57 prosent mener at de stort sett har vært vellykket.

Det er en økning fra undersøkelsen i 1996 i andel som mener både nødhjelpsaksjoner og langsiktige bistandsprosjekter er vellykket. Denne økningen kan både skyldes en mer positiv holdning i befolkningen, og at

"både/-og"-kategorien ble holdt skjult i spørsmålsstillingen i 1996.

Den negative vurderingen av langsiktige bistandsprosjekter, er sterkest blant menn og blant motstandere av utviklingshjelp generelt. Ellers skiller de som er bosatt i Akershus og Oslo, og store tettbygde strøk, seg ut med en negativ vurdering. Også Høyres og Fremskrittspartiets velgere er mer negative enn andre. Det samme gjelder personer som har vært i utviklingsland og kjenner noen fra utviklingsland. Men selv om mange i disse gruppene er negative, er det likevel flere som er positive.

Figur 6.1. Vurdering av nødhjelpsaksjoner og langsiktige bistandsprosjekter. 1999. Prosent

Tabell 6.1. Ulike befolkningsgruppers vurdering av norske nødhjelpsaksjoner og langsiktige bistandsprosjekter. 1999. Prosent

	I alt	Vurdering av nødhjelpaksjoner				I alt	Vurdering av langsiktig bistand				Antall personer
		Vellykket	Både/og	Mislykket	Vet ikke		Vellykket	Både/og	Mislykket	Vet ikke	
Alle	100	57	33	7	3	100	37	38	18	7	1 162
Kjønn											
Mann	100	52	35	10	3	100	36	37	23	4	586
Kvinne	100	61	31	5	3	100	38	39	13	10	576
Alder											
16-24 år	100	53	31	10	5	100	44	33	12	11	174
25-44 år	100	60	32	6	2	100	41	33	18	7	485
45-66 år	100	55	35	7	3	100	32	42	22	4	386
67-79 år	100	52	36	10	3	100	28	49	14	9	114
Yrkesstatus											
Arbeider	100	59	31	10	-	100	41	28	24	6	162
Funksjonær lavere nivå	100	62	30	2	6	100	47	27	14	11	97
Funksjonær høyere nivå	100	60	32	6	2	100	36	40	20	5	443
Selvstendig	100	59	34	3	4	100	37	44	11	7	70
Skoleelev, student	100	51	32	11	6	100	42	34	11	12	116
Pensjonist	100	49	40	9	2	100	31	44	18	7	217
Hjemmearbeidende	100	64	28	8	-	100	36	40	16	8	25
Andre ikke-yrkesaktive	100	:	:	:	:	100	:	:	:	:	15
Utdanning											
Ungdomsskolenivå	100	52	35	11	2	100	39	38	17	6	184
Videregående skolenivå	100	59	33	6	2	100	38	38	17	7	620
Universitets/høgskolenivå 1	100	46	44	8	2	100	32	40	24	4	119
Universitets/høgskolenivå 2+	100	62	30	6	2	100	31	42	23	3	158
Husholdningsinntekt											
Under 100 000 kr	100	57	30	8	5	100	43	36	7	14	74
100 000 - 199 999 kr	100	52	38	7	2	100	37	40	15	8	123
200 000 - 299 999 kr	100	54	38	8	-	100	35	41	19	5	175
300 000 - 399 999 kr	100	59	30	9	2	100	41	36	17	6	186
400 000 kr eller mer	100	60	31	6	3	100	35	37	23	5	478
Landsdel											
Akershus og Oslo	100	60	26	9	5	100	29	34	28	10	235
Hedmark og Oppland	100	54	40	6	-	100	47	41	10	1	87
Østlandet ellers	100	60	29	9	2	100	45	29	20	6	208
Agder og Rogaland	100	52	36	9	3	100	36	40	19	4	180
Vestlandet	100	62	29	6	3	100	32	44	17	7	223
Trøndelag	100	43	51	5	1	100	39	49	9	3	102
Nord-Norge	100	55	39	2	4	100	43	31	12	14	127
Bosted											
Spredtbygd	100	58	35	4	2	100	39	40	14	7	271
Tettbygd under 20 000	100	54	38	7	2	100	36	40	17	7	398
Tettbygd 20 000 - 99 999	100	56	34	8	3	100	36	42	16	7	200
Tettbygd 100 000 eller mer	100	60	25	10	5	100	38	30	25	8	293
Partisympati											
Sosialistisk Venstreparti	100	59	33	2	6	100	41	38	15	6	86
Det norske Arbeiderparti	100	64	29	5	2	100	48	33	13	6	282
Venstre	100	46	35	15	4	100	31	42	19	8	26
Kristelig Folkeparti	100	67	29	3	1	100	36	49	9	5	116
Senterpartiet	100	59	39	2	-	100	36	50	7	7	56
Høyre	100	57	32	9	2	100	33	34	28	5	192
Fremskrittspartiet	100	49	37	13	2	100	31	31	34	5	127
Kontakt med u-land											
Har vært i u-land	100	56	33	10	2	100	33	34	29	5	266
Har ikke vært i u-land	100	57	34	6	3	100	39	39	15	7	882
Kjenner noen i u-land	100	56	32	9	3	100	38	36	21	5	548
Kjenner ingen i u-land	100	57	34	6	3	100	36	39	16	9	612
Holdning til u-hjelp											
For	100	59	32	6	3	100	41	38	14	7	1 028
Mot	100	35	42	20	3	100	11	32	49	7	122

7. Holdning til ulike former for utviklingshjelp

Omtrent halvparten av befolkningen støtter dagens politikk med å gi halvparten av utviklingshjelpen direkte til mottakerlandene og halvparten gjennom internasjonale organisasjoner. 30 prosent mener vi bør øke andelen som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner, og 17 prosent mener vi bør øke andelen stat-til-stat-samarbeid. 5 prosent har ikke gjort seg opp noen mening om spørsmålet.

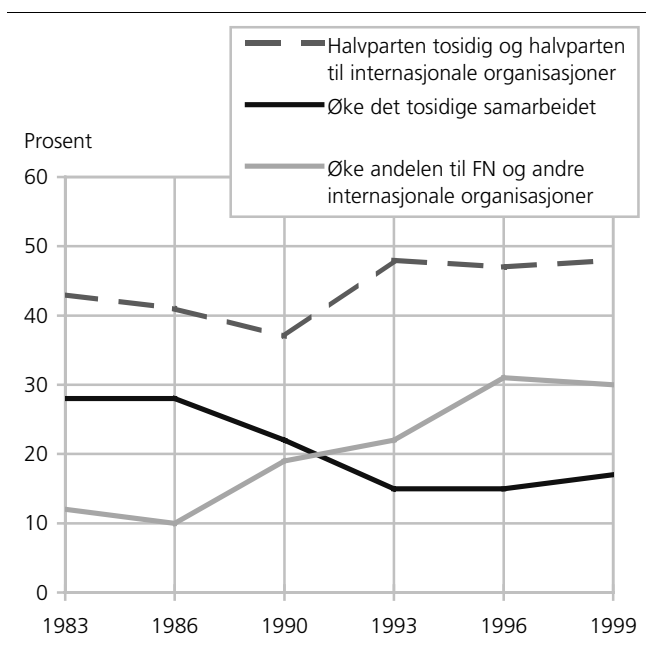
Fra 1986 og fram til nå har det vært en klar økning i gruppen som mener at andelen som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner bør økes. Det har siden 1996 ligget stabilt på rundt 30 prosent, noe som er høyt sammenliknet med at gruppen som mente dette, utgjorde 10 prosent i 1986. Samtidig har det vært en motsatt tendens når det gjelder stat-til-stat-samarbeid.

På spørsmålet om hvilke former for utviklingshjelp som er viktigst, svarer 34 prosent den langsiktige bistanden direkte til mottakerlandene. 26 prosent mener den langsiktige bistanden gjennom internasjonale organisasjoner er viktigst. Hver fjerde person mener at nødhjelp direkte til mottakerlandene er viktigst, og 3 prosent støtter nødhjelpen som fordeles gjennom internasjonale organisasjoner.

Den langsiktige bistanden direkte til mottakerlandene står sterkest blant personer med høyere utdanning, høyeste inntektsgruppe og blant personer som er tilhengere av utviklingshjelp generelt.

Oppslutningen om nødhjelp direkte til mottakerlandene er sterkest blant eldre, personer med lavere utdanning og inntekt og personer som i større grad er motstandere av utviklingshjelp.

Figur 7.1. Holdning til hvordan utviklingshjelpen bør fordeles. 1983-1999. Prosent

Tallgrunnlaget til figur 7.1

	Halvparten tosidig og halvparten til internasjonale organisasjoner	Øke det tosidige samarbeidet	Øke andelen til FN og andre internasjonale organisasjoner	Vet ikke
1983	43	28	12	17
1986	41	28	10	21
1990	37	22	19	22
1993	48	15	22	15
1996	47	15	31	7
1999	48	17	30	5

Tabell 7.1. Ulike befolkningsgruppers holdning til ulike former for bistand. 1999. Prosent

	Fordeling bi-/multilateral bistand						Viktigste former for bistand						
	I alt	Gi som nå	Øke andel bilateralt	Øke andel multilateral	Vet ikke	Antall personer	I alt	Bilateralt nødhjelp	Bilateral langsiktig bistand	Multi-lateral nødhjelp	Multi-lateral langsiktig bistand	Vet ikke	Antall personer
Alle	100	48	17	30	5	1 162	100	25	34	13	26	2	864
Kjønn													
Mann	100	45	18	33	4	586	100	24	35	13	26	2	464
Kvinne	100	50	16	28	5	576	100	26	32	14	26	2	400
Alder													
16-24 år	100	51	18	29	2	174	100	21	30	15	31	2	89
25-44 år	100	48	17	30	5	485	100	22	38	11	26	2	375
45-66 år	100	47	19	32	2	386	100	25	34	14	26	1	320
67-79 år	100	46	8	32	14	114	100	41	18	19	20	3	80
Yrkesstatus													
Arbeider	100	44	15	35	6	162	100	26	35	15	21	3	123
Funksjonær lavere nivå	100	51	12	34	3	97	100	18	26	12	42	2	66
Funksjonær høyere nivå	100	47	20	31	2	443	100	19	39	13	26	2	363
Selvstendig	100	51	21	21	6	70	100	20	39	16	25	-	51
Skoleelev, student	100	46	21	29	4	116	100	24	30	12	34	-	67
Pensjonist	100	46	12	32	9	217	100	41	21	15	21	2	156
Hjemmearbeidende	100	52	20	20	8	25	100	:	:	:	:	:	14
Andre ikke-yrkesaktive	100	:	:	:	:	15	100	:	:	:	:	:	9
Utdanning													
Ungdomsskolenivå	100	46	13	31	10	184	100	34	28	16	22	1	115
Videregående skolenivå	100	48	16	32	4	620	100	26	32	13	27	2	493
Universitets/høgskolenivå 1	100	49	17	31	3	119	100	15	37	13	31	4	107
Universitets/høgskolenivå 2+	100	50	23	23	3	158	100	20	40	13	23	3	134
Husholdningsinntekt													
Under 100 000 kr	100	55	12	26	7	74	100	17	31	19	33	-	42
100 000 - 199 999 kr	100	47	14	29	10	123	100	37	18	13	30	3	79
200 000 - 299 999 kr	100	46	17	32	5	175	100	36	29	10	24	1	135
300 000 - 399 999 kr	100	51	17	30	2	186	100	24	36	11	28	2	149
400 000 kr eller mer.	100	47	19	32	3	478	100	19	39	15	24	3	384
Landsdel													
Akershus og Oslo	100	49	15	31	5	235	100	17	32	14	32	5	189
Hedmark og Oppland	100	45	17	37	1	87	100	31	29	13	27	-	62
Østlandet ellers	100	47	20	30	3	208	100	28	33	15	23	1	148
Agder og Rogaland	100	44	17	33	6	180	100	25	40	12	22	1	129
Vestlandet	100	53	15	25	6	223	100	29	33	12	23	2	177
Trøndelag	100	48	21	28	3	102	100	26	35	10	26	1	68
Nord-Norge	100	43	18	33	6	127	100	23	32	15	30	-	91
Bosted													
Spredtbygd	100	49	15	30	5	271	100	25	28	16	30	1	187
Tettbygd under 20 000	100	46	18	31	5	398	100	27	34	13	24	2	302
Tettbygd 20 000 - 99 999	100	49	18	30	4	200	100	24	38	12	25	2	152
Tettbygd 100 000 eller mer	100	48	18	30	4	293	100	23	35	13	27	2	223
Partisympati													
Sosialistisk Venstreparti	100	53	22	24	-	86	100	10	39	11	39	2	62
Det norske Arbeiderparti	100	45	13	37	4	282	100	19	35	15	30	1	217
Venstre	100	54	15	27	4	26	100						24
Kristelig Folkeparti	100	45	26	27	3	116	100	28	41	7	22	2	96
Senterpartiet	100	55	20	21	4	56	100	21	37	18	24	-	38
Høyre	100	49	19	31	2	192	100	27	33	14	25	1	161
Fremskrittspartiet	100	46	14	33	6	127	100	32	27	15	21	4	99
Kontakt med u-land													
Har vært i u-land	100	48	21	28	3	266	100	24	37	14	22	3	221
Har ikke vært i u-land	100	48	16	32	5	882	100	26	33	13	27	2	642
Kjenner noen i u-land	100	50	21	26	3	548	100	21	38	13	25	2	425
Kjenner ingen i u-land	100	46	14	34	6	612	100	29	29	13	27	2	438
Holdning til u-hjelp													
For	100	49	18	29	4	1 028	100	22	37	12	28	2	767
Mot	100	37	11	42	10	122	100	49	12	23	13	2	91

8. Er det riktig å stille betingelser for utviklingshjelpen?

Det er solid støtte i det norske folk for å stille betingelser til mottakerlandene ved tildeling av utviklingshjelp. 94 prosent av befolkningen mener dette er riktig. Det er imidlertid en nedgang på 2 prosentpoeng fra forrige undersøkelse i 1996.

Den viktigste betingelsen for utviklingshjelp er respekt for menneskerettigheter, som nevnes av 79 prosent. Nærmere halvparten av befolkningen nevner økonomisk og sosial utvikling for de fattige i landet som en viktig betingelse for utviklingshjelp. Ellers blir demokratisk utvikling, egen evne til å gjennomføre bistandsprosjektene og like rettigheter for kvinner og menn nevnt som viktige betingelser for 30 prosent og over.

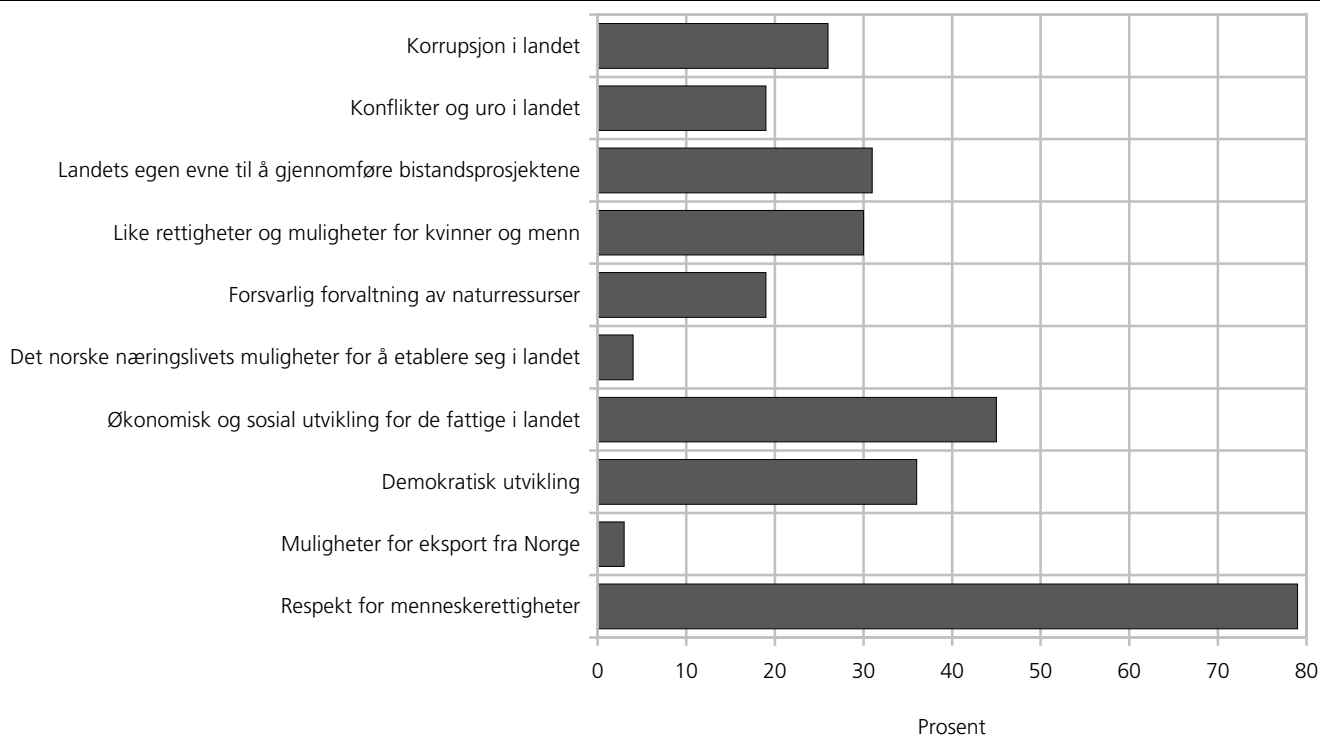
Bare henholdsvis 3 og 4 prosent nevner muligheter for eksport fra Norge og det norske næringslivets mulig-

heter for å etablere seg der som betingelser det er riktig å stille ved tildeling av nødhjelp.

34 prosent av kvinnene mot 26 prosent av mennene nevner likestilling som en betingelse for utviklingshjelpen. 43 prosent av mennene nevner demokratisk utvikling, mot 28 prosent av kvinnene. Noen flere kvinner enn menn nevner utvikling for de fattige i landet som en viktig betingelse.

Respekt for menneskerettigheter regnes som den viktigste betingelsen for utviklingshjelp innenfor alle utdanningsgrupper. Deretter kommer utvikling for de fattige. Støtten til å stille demokratisk utvikling som en betingelse for utviklingshjelp, er sterkest blant personer med høyere utdanning. Betingelser om likestilling har sterkest støtte blant personer med lavere utdanning.

Figur 8.1. Andel som mener det er riktig å stille ulike typer betingelser for utviklingshjelp. 1999. Prosent

Tabell 8.1. Andel i ulike befolkningsgrupper som mener det er riktig å stille ulike typer betingelser ved tildeling av norsk utviklingshjelp. 1999. Prosent

	Riktig	Respekt for menneskerett	Eksport fra Norge	Demokratiutvikling	Økonomisk og sosial utvikling	Norsk næringsliv	Forvaltning av naturress.	Like rettigheter for kvinner og menn	Egen evne til å gjennomf. prosjekt	Konflikter og uro	Korrupsjon i landet	Antall personer
Alle	94	79	3	36	45	4	19	30	31	19	26	1 162
Kjønn												
Mann	96	76	4	43	41	5	19	26	28	16	29	586
Kvinne	92	81	2	28	50	2	18	34	34	21	22	576
Alder												
16-24 år	93	77	3	30	51	2	19	33	25	26	22	174
25-44 år	95	83	2	34	46	4	16	27	32	23	27	485
45-66 år	94	75	3	42	43	4	20	30	34	12	26	386
67-79 år	88	72	8	32	40	5	26	36	21	13	24	114
Yrkesstatus												
Arbeider	92	81	4	35	38	5	10	37	24	22	30	162
Funksjonær lavere nivå	97	80	4	27	47	2	17	39	34	22	25	97
Funksjonær høyere nivå	96	80	2	42	47	4	18	23	36	19	24	443
Selvstendig	91	87	3	32	41	3	21	27	33	17	27	70
Skoleelev, student	94	78	2	30	46	2	21	30	27	22	28	116
Pensjonist	91	72	5	30	43	6	25	36	26	14	25	217
Hjemmearbeidende	95	96	-	25	46	-	25	46	21	4	21	25
Andre ikke-yrkesaktive	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	15
Utdanning												
Ungdomsskolenivå	87	75	6	25	41	6	23	38	24	23	27	184
Videregående skolenivå	95	79	3	34	44	3	18	32	31	19	26	620
Universitets/høgskolenivå 1	97	75	1	41	55	3	17	19	43	15	27	119
Universitets/høgskolenivå 2+	95	83	1	49	45	3	20	20	33	16	24	158
Husholdningsinntekt												
Under 100 000 kr	92	81	7	26	49	1	15	38	22	21	24	74
100 000 - 199 999 kr	91	77	5	29	50	5	25	31	25	18	21	123
200 000 - 299 999 kr	93	80	1	31	37	6	17	36	34	19	24	175
300 000 - 399 999 kr	92	77	5	42	40	3	20	33	30	18	24	186
400 000 kr eller mer	97	79	2	39	48	3	17	24	35	18	28	478
Landsdel												
Akershus og Oslo	97	78	3	36	45	4	17	25	41	16	29	235
Hedmark og Oppland	92	80	4	37	47	4	16	33	34	15	15	87
Østlandet ellers	92	74	2	32	42	5	20	37	29	18	30	208
Agder og Rogaland	96	78	3	43	42	5	14	29	28	22	23	180
Vestlandet	91	84	2	40	45	1	19	25	28	21	24	223
Trøndelag	92	70	5	33	51	4	23	35	24	21	24	102
Nord-Norge	95	84	4	25	50	3	24	30	27	16	26	127
Bosted												
Spredtbygd	89	83	3	31	45	3	20	35	28	20	24	271
Tettbygd under 20 000	94	74	4	33	46	3	20	30	31	18	25	398
Tettbygd 20 000 - 99 999	96	81	3	42	46	5	21	26	27	19	23	200
Tettbygd 100 000 eller mer	97	79	2	40	43	4	14	28	36	17	30	293
Partisympati												
Sosialistisk Venstreparti	96	79	4	40	44	2	25	31	40	12	19	86
Det norske Arbeiderparti	93	80	3	37	48	4	18	32	29	18	23	282
Venstre	92	71	-	46	54	-	33	25	33	17	13	26
Kristelig Folkeparti	94	83	2	33	47	4	21	26	34	17	27	116
Senterpartiet	91	76	4	38	54	-	26	32	20	14	22	56
Høyre	97	85	2	48	39	4	14	17	32	20	30	192
Fremskrittspartiet	95	65	5	28	39	7	19	39	34	25	31	127
Kontakt med u-land												
Har vært i u-land	96	79	4	39	45	5	16	24	32	16	31	266
Har ikke vært i u-land	93	78	3	35	45	3	20	31	31	19	24	882
Kjenner noen i u-land	95	79	3	39	47	3	16	28	34	18	25	548
Kjenner ingen i u-land	93	78	3	33	44	4	21	32	29	19	26	612
Holdning til u-hjelp												
For	94	79	3	36	47	4	19	29	30	18	25	1 028
Mot	91	74	7	32	31	4	13	35	37	20	29	122

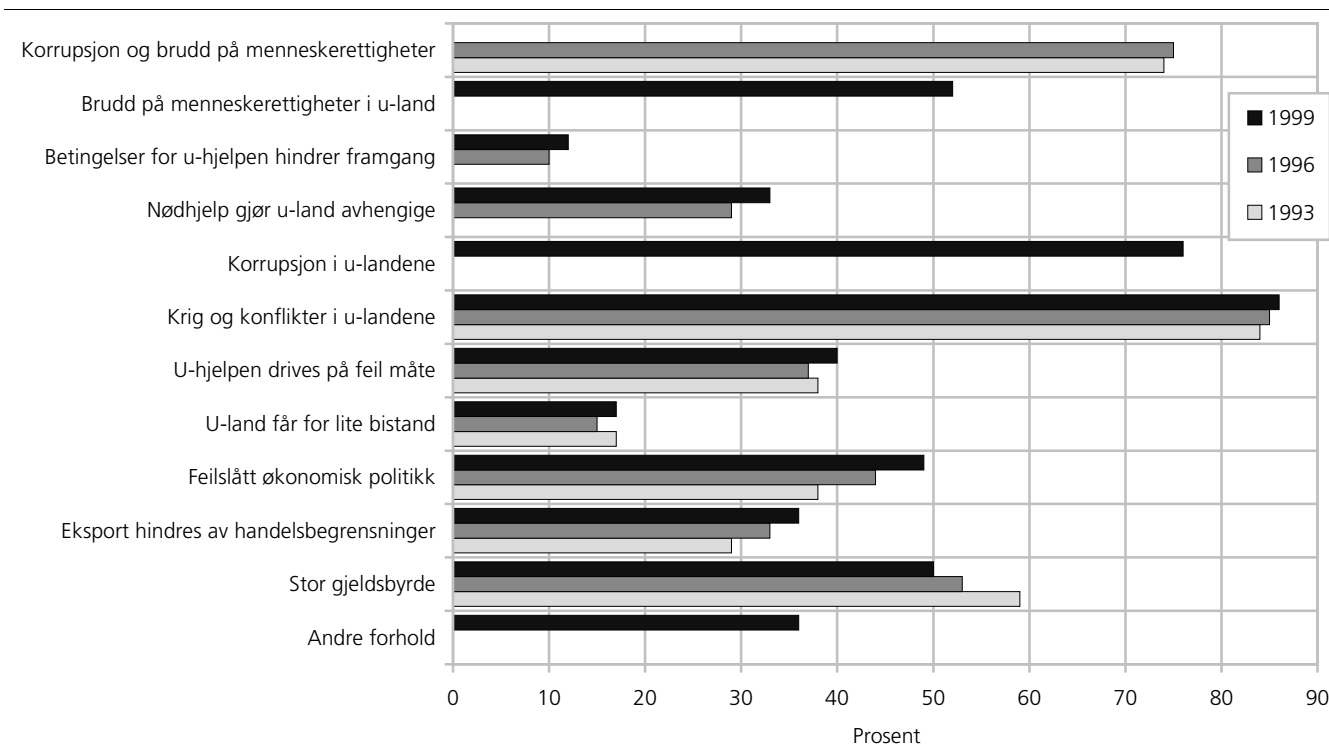
9. Hvorfor er det vanskelig å skape vekst i utviklingslandene?

Nordmenn mener at krig og konflikter i utviklingsland er en svært viktig årsak til at det er så vanskelig å skape økonomisk vekst i utviklingslandene. 85 prosent av befolkningen angir dette som en svært viktig årsak. Dernest sier 76 prosent at korrupsjon er en svært viktig årsak. 52 prosent oppgir brudd på menneskerettighetene, 50 prosent oppgir utviklingslandenes store gjeldsbyrde og 49 prosent at utviklingslandenes feilslåtte økonomiske politikk er svært viktige årsaker. 36 prosent nevner andre forhold som viktige.

Bare 12 prosent mener at betingelser for utviklingshjelpen vanskeliggjør veksten og bare 17 prosent mener at for lite bistand vanskeliggjør veksten. Samtidig mener 33 prosent at nødhjelpen gjør utviklingslandene avhengig av hjelp utenfra. Det er stor stabilitet fra 1996 til 1999 i disse spørsmålene.

I denne undersøkelsen stilte vi i tillegg til disse generelle spørsmålene, spørsmål om hva befolkningen mente var viktigste grunn til at det er vanskelig å skape vekst i utviklingslandene hvis man måtte velge mellom de ulike forholdene som de ble presentert. 38 prosent mente krig og konflikter var den viktigste årsaken til at det er vanskelig å skape økonomisk vekst i utviklingslandene. 19 prosent mente utviklingslandenes store gjeldsbyrde er den viktigste årsaken til disse problemene. Når man trekker fram en årsak, er det altså fortsatt krig og konflikter som anses som den viktigste årsaken til at det er så vanskelig å skape økonomisk vekst i utviklingslandene. Men vi ser at også utviklingslandenes store gjeldsbyrde anses som viktigste årsak av mange.

Figur 9.1. Andel som nevner ulike forhold som svært viktige årsaker til at det er vanskelig å få til vekst i utviklingsland. 1993, 1996 og 1999. Prosent

Tabell 9.1. Andel i ulike befolkningsgrupper som har nevnt gitte forhold som svært viktige årsaker til at det er vanskelig å skape vekst i utviklingslandene. 1999. Prosent

	Stor gjedsbyrde	Eksport hindres av handelsbegrensninger	U-land fører feil øk. politikk	U-land får for lite int. bistand	U-hjelpen drives på feil måte	Krig og konflikter i u-landene	Korrupsjon og brudd på menneskerett.	Nødhjelp gjør u-landene avhengige	Betingelsene for u-hjelp hindrer øk. fremgang	Brudd på menneskerettigheter	Andre forhold	Antall personer
Alle	50	36	49	17	40	86	76	33	12	52	36	1 162
Kjønn												
Mann	48	37	48	16	41	86	75	32	12	51	40	586
Kvinne.....	52	34	50	18	39	85	77	34	12	54	32	576
Alder												
16-24 år	56	31	38	24	41	87	64	25	11	57	22	174
25-44 år	50	33	49	17	38	85	76	30	11	51	35	485
45-66 år	47	37	54	16	40	85	80	36	13	50	43	386
67-79 år	44	49	55	14	44	88	84	46	14	56	33	114
Yrkesstatus												
Arbeider	45	42	54	18	46	93	78	36	18	55	37	162
Funksjonær lavere nivå.....	56	33	53	26	43	90	79	34	9	59	25	97
Funksjonær høyere nivå	50	33	50	16	37	82	75	27	9	45	40	443
Selvstendig	49	28	36	14	29	83	71	36	10	56	35	70
Skoleelev, student.....	54	34	43	21	44	87	66	26	9	57	27	116
Pensjonist	46	43	53	13	45	89	84	45	15	60	35	217
Hjemmearbeidende	56	16	42	21	33	72	72	24	8	60	28	25
Andre ikke-yrkesaktive	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	15
Utdanning												
Ungdomsskolenivå	52	36	54	14	48	90	81	41	20	56	28	184
Videregående skolenivå.....	48	37	50	18	39	87	78	32	12	56	31	620
Universitets/høgskolenivå 1	54	34	47	26	41	79	69	27	3	40	52	119
Universitets/høgskolenivå 2+	54	33	42	11	33	81	72	32	8	35	51	158
Husholdningsinntekt												
Under 100 000 kr	53	34	33	18	31	79	67	36	11	56	18	74
100 000 – 199 000 kr	54	44	53	17	39	88	80	42	15	61	39	123
200 000 – 299 000 kr	52	35	50	16	42	89	81	34	11	54	36	175
300 000 – 399 000 kr	50	38	56	19	43	89	80	38	14	60	36	186
400 000 kr eller mer	49	32	48	17	40	83	74	29	10	46	39	478
Landsdel												
Akershus og Oslo	46	36	49	13	42	83	77	29	7	44	42	235
Hedmark og Oppland.....	42	36	47	21	35	92	72	44	22	59	33	87
Østlandet ellers	57	38	52	21	43	88	78	38	17	58	32	208
Agder og Rogaland.....	48	34	54	16	45	87	79	35	13	59	40	180
Vestlandet	53	33	48	12	34	81	74	28	9	47	37	223
Trøndelag	42	32	39	26	35	80	71	33	12	47	31	102
Nord-Norge	51	39	50	18	43	93	78	29	6	59	27	127
Bosted												
Spredtbygd.....	49	35	46	16	37	85	77	30	13	55	33	271
Tettbygd under 20 000	47	36	50	17	41	89	77	38	13	54	34	398
Tettbygd 20 000 - 99 999	58	33	54	20	45	88	77	35	13	57	39	200
Tettbygd 100 000 eller mer	48	38	47	16	38	80	74	27	8	45	38	293
Partisypati												
Sosialistisk Venstreparti	58	28	40	22	33	79	70	30	9	45	34	86
Det norske arbeiderparti.....	52	41	49	21	36	87	77	30	15	55	32	282
Venstre	62	31	38	25	38	85	65	31	12	38	46	26
Kristelig Folkeparti	63	31	39	15	37	83	77	30	6	52	32	116
Senterpartiet.....	38	32	38	13	26	82	64	33	11	47	35	56
Høyre	43	35	57	13	46	88	78	35	10	42	42	192
Fremskrittspartiet.....	40	32	63	10	46	89	79	39	16	60	35	127
Kontakt med u-land												
Har vært i u-land.....	48	37	52	13	45	85	78	34	13	53	48	266
Har ikke vært i u-land.....	50	35	48	18	39	86	75	33	11	52	32	882
Kjenner noen i u-land.....	50	34	50	18	39	86	76	31	11	52	42	548
Kjenner ingen i u-land.....	49	37	49	17	41	86	77	35	13	53	30	612
Holdninger til u-hjelp												
For	51	35	46	18	37	85	75	30	12	51	35	1 028
Mot.....	34	36	70	8	66	90	84	59	15	61	38	122

Tabell 9.2. Ulike befolkningsgruppers angivelse av viktigste årsak til at det er vanskelig å skape vekst i utviklingslandene. 1999. Prosent

	I alt	U-landene lider under stor gjeld	Eksporthindres av handelsbegrensninger	U-landene fører feilslått økonomi	U-landene får lite internasjonal hjelp	U-hjelpen drives på feil måte	Krig og konflikter i u-landene	Korruptjon i u-landene	Nødhjelp gjør u-landene avhengige	Betingelser knyttet til u-hjelp	Brudd på menneskerettigheter i u-land	Andre forhold	Vet ikke	Antall personer
Alle	100	19	4	9	1	7	38	13	2	0	4	1	1	1 162
Kjønn														
Mann	100	20	5	9	1	6	36	13	2	0	3	1	1	586
Kvinne	100	18	3	9	1	8	39	13	2	-	4	0	1	576
Alder														
16-24 år	100	29	2	3	2	7	37	7	3	-	6	1	2	174
25-44 år	100	20	4	9	1	7	39	13	2	0	3	1	1	485
45-66 år	100	16	6	11	1	7	38	14	2	0	3	1	0	386
67-79 år	100	16	3	7	2	10	33	19	3	-	4	-	4	114
Yrkesstatus														
Arbeider	100	14	2	9	1	5	48	14	4	-	3	1	1	162
Funksjonær lavere nivå	100	19	3	8	2	7	39	19	1	-	1	-	1	97
Funksjonær høyere nivå	100	21	5	11	1	6	39	12	1	0	3	1	0	443
Selvstendig	100	23	4	7	-	7	36	11	1	-	7	1	1	70
Skoleelev, student	100	27	5	3	1	9	36	7	3	-	9	-	1	116
Pensjonist	100	14	6	10	2	9	33	17	4	-	4	1	2	217
Hjemmearbeidende	100	28	-	8	4	16	28	12	-	-	4	-	-	25
Andre ikke-yrkesaktive	100	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	15
Utdanning														
Ungdomsskolenivå	100	14	4	8	-	9	42	14	2	-	3	-	3	184
Videregående skolenivå	100	18	3	10	1	8	39	14	2	0	4	1	0	620
Universitets/høgskolenivå 1	100	28	8	6	1	7	34	10	3	1	2	1	-	119
Universitets/høgskolenivå 2+	100	29	7	10	1	5	30	12	3	-	1	1	1	155
Husholdningsinntekt														
Under 100 000 kr	100	35	3	3	3	8	20	12	5	-	8	1	1	74
100 000 – 199 000 kr	100	19	7	6	2	7	35	16	2	-	2	1	3	123
200 000 – 299 000 kr	100	18	6	10	-	8	39	12	2	-	5	-	1	175
300 000 – 399 000 kr	100	17	5	11	2	9	35	14	3	1	2	1	1	186
Over 400 000 kr	100	19	3	10	1	7	41	13	1	0	3	1	0	478
Landsdel														
Akershus og Oslo	100	19	5	11	1	7	34	14	3	-	4	0	2	235
Hedmark og Oppland	100	17	3	6	2	10	38	10	5	1	6	1	-	87
Østlandet ellers	100	19	4	8	1	6	37	17	3	-	2	2	0	208
Agder og Rogaland	100	22	4	11	-	5	42	9	2	-	3	-	1	180
Vestlandet	100	20	5	7	1	7	41	12	1	-	4	0	1	223
Trøndelag	100	15	6	9	4	11	32	15	4	-	2	1	1	102
Nord-Norge	100	21	2	8	1	7	38	13	1	1	6	1	2	127
Bosted														
Spredtbygd	100	16	4	8	1	6	45	12	1	0	3	1	1	271
Tettbygd under 20 000	100	19	3	10	2	8	38	12	3	-	3	1	2	398
Tettbygd 20 000 - 99 999	100	24	3	7	-	8	35	15	1	1	5	2	1	200
Tettbygd 100 000 eller mer	100	20	8	9	1	6	33	15	2	-	4	0	1	293
Partisympati														
Sosialistisk Venstreparti	100	26	1	7	2	8	36	12	3	-	5	-	-	86
Det norske Arbeiderparti	100	19	4	7	2	4	43	12	3	-	4	0	1	282
Venstre	100	42	12	8	-	8	12	12	4	-	4	-	-	26
Kristelig Folkeparti	100	26	4	13	-	8	35	8	2	-	3	1	1	116
Senterpartiet	100	18	5	5	4	5	43	14	-	-	4	-	2	56
Høyre	100	20	6	10	2	7	36	14	1	-	3	1	1	192
Fremskrittspartiet	100	8	2	15	-	12	40	18	2	-	2	2	-	127
Kontakt med u-land														
Har vært i u-land	100	22	4	12	0	7	33	16	2	-	3	1	0	266
Har ikke vært i u-land	100	19	5	8	1	7	39	12	2	0	4	1	1	882
Kjenner noen i u-land	100	22	4	10	1	8	34	13	2	0	4	1	0	548
Kjenner ingen i u-land	100	18	5	8	1	7	41	13	2	-	3	1	2	612
Holdning til u-hjelp														
For	100	21	4	8	1	7	39	12	2	0	4	1	1	1 028
Mot	100	10	7	17	-	11	25	18	6	-	2	2	2	122

10. Kunnskap om NORAD og andre organisasjoner som arbeider med utviklingshjelp

Hvordan er kunnskapen i befolkningen om organisasjoner, bedrifter eller statlige institusjoner som arbeider med utviklingshjelp? I undersøkelsen ble det stilt et generelt spørsmål, der de som svarte ble bedt om å nevne alle slike organisasjoner, bedrifter eller statlige institusjoner som de kjente til. Norges Røde Kors og Kirkens Nødhjelp ble i størst grad nevnt, av henholdsvis 65 og 46 prosent. Også Redd Barna, NORAD og Norsk Folkehjelp ble nevnt av mange. 9 prosent i befolkningen kjente ikke til noen organisasjoner, mens 38 prosent nevnte andre organisasjoner enn de vi hadde spesifisert på forhånd¹.

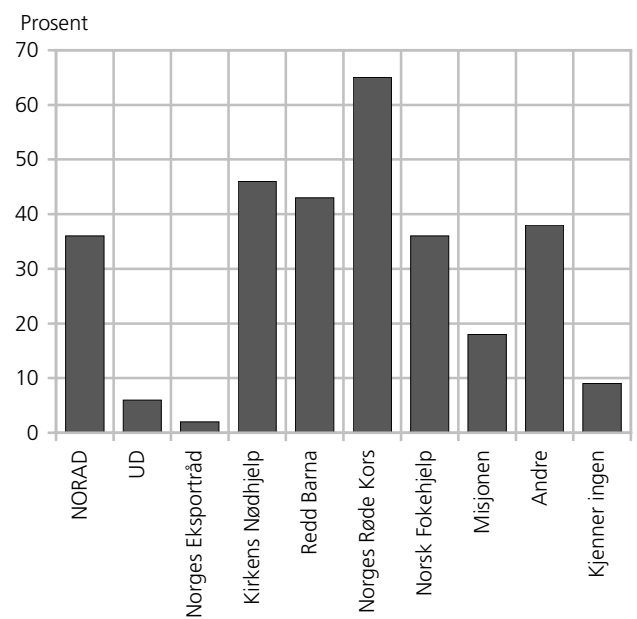
NORAD er altså en organisasjon mange kjenner til. Men hva vet befolkningen om NORADs arbeid og hvilken rolle direktoratet spiller i norsk bistandspolitikk? Nær halvparten av den norske befolkning vet at NORADs viktigste ansvarsområde er den langsiktige bistanden som går fra Norge og direkte til mottakerlandene. Det er omtrent like mange som visste dette som i 1996. 14 prosent tror at NORAD arbeider med langsiktig bistand gjennom internasjonale organisasjoner. 13 prosent tror at NORADs viktigste oppgaver er nødhjelpen som gis direkte til mottakerlandene, mens 6 prosent tror det viktigste ansvarsområdet er nødhjelp gjennom internasjonale organisasjoner. 21 prosent svarte at de ikke visste².

I overkant av 60 prosent av befolkningen med utdanning på universitets- eller høgskolenivå svarer riktig på spørsmålet om NORADs viktigste ansvarsområde. Aldersgruppen 45-66 år skiller seg ut ved i større grad å vite dette enn andre aldersgrupper. Kunnskapen om hva NORAD arbeider med er dessuten større i tettbygde enn i spredtbygde strøk. Blant venstrelgere er det 65 prosent som svarer riktig på dette spørsmålet. Når "vet ikke" blir presentert som en svarkategori, ser vi at kvinner i mye større grad enn menn benytter seg av den.

¹ Disse ble bare registrert som "andre organisasjoner" og ble ikke spesifisert nærmere.

² I denne undersøkelsen var "vet ikke" en svarmulighet intervjuobjektet ble presentert for. Andelen som svarer vet ikke blir i slike tilfeller høyere enn hvis de ikke får oppgitt denne svarmuligheten. I 1996 ble ikke "vet ikke" oppgitt som gyldig svarmulighet. Bare 4 prosent benyttet seg da av denne svarmuligheten.

Figur 10.1. Andel som angir ulike organisasjoner som arbeider med utviklingshjelp. 1999. Prosent

På den andre siden er det fortsatt liten kunnskap om måten NORAD engasjerer seg i utviklingsprosjekt. 68 prosent tror at NORAD driver egne utviklingsprosjekt, mens bare 20 prosent svarer riktig, at de først og fremst gir finansiell støtte til prosjekt som er drevet av andre. 11 prosent har ikke gjort seg opp noen mening om dette spørsmålet. Svarene på dette spørsmålet er også i tråd med svarene vi fikk i 1996.

Når det gjelder måten NORAD engasjerer seg i utviklingsprosjekt, registreres et motsatt mønster i forholdet mellom utdanningsnivå og kunnskap. 25 prosent blant personer med utdanning på grunnskolenivå svarer at NORAD gir støtte til andres prosjekt, mot 19 prosent i gruppen med utdanning på høyeste universitets- og høgskolenivå. Dessuten svarer folk som har personlig kontakt med utviklingsland noe oftere enn andre at NORAD driver egne prosjekt. Dette tyder på at NORADs arbeidsform fortsatt er lite kjent og at det er vanskelig å holde fra hverandre hvorvidt NORAD driver prosjekt eller ikke, så lenge de er på stedet, gir råd og evaluerer prosjektene.

Tabell 10.1. Befolkningens kjennskap til organisasjoner, bedrifter eller statlige institusjoner som arbeider med forskjellige former for utviklingshjelp. 1999. Prosent

	NORAD	Utenriks- dep.	Eksport- rådet	Kirkens Nød- hjelp	Redd Barna	Norges Røde Kors	Norsk Folke- hjelp	Misjo- nen	Andre	Kjenner ingen	Antall personer
Alle	36	6	2	46	43	65	36	18	38	9	1 162
Kjønn											
Mann	40	7	3	46	39	67	40	19	34	8	586
Kvinne	31	4	1	45	47	62	31	16	41	10	576
Alder											
16-24 år	16	4	1	46	52	61	21	13	41	11	174
25-44 år	39	7	2	43	46	66	38	18	41	7	485
45-66 år	43	5	2	48	38	66	42	20	35	8	386
67-79 år	25	4	2	49	38	60	29	14	27	17	114
Yrkesstatus											
Arbeider	28	6	2	37	35	65	36	15	31	11	162
Funksjonær lavere nivå	30	4	1	39	46	63	28	18	37	11	97
Funksjonær høyere nivå	44	7	2	49	47	69	43	22	44	6	443
Selvstendig	44	7	-	44	41	66	37	13	36	7	70
Skoleelev, student	21	3	-	50	56	63	27	13	40	8	116
Pensjonist	30	4	2	44	38	59	30	13	31	14	217
Hjemmearbeidende	36	4	-	48	28	44	20	16	40	12	25
Andre ikke-yrkesaktive	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	15
Utdanning											
Ungdomsskolenivå	21	4	2	37	34	59	25	10	25	20	184
Videregående skolenivå	34	5	2	45	43	66	36	17	36	7	620
Universitets/høgskolenivå 1	48	4	2	48	49	69	51	23	45	3	119
Universitets/høgskolenivå 2+	56	8	1	59	47	65	48	23	50	5	155
Husholdningsinntekt											
Under 100 000 kr	27	8	1	46	39	69	19	12	38	8	74
100 000 – 199 000 kr	21	6	-	43	39	60	30	15	34	13	123
200 000 – 299 000 kr	33	3	1	45	44	62	33	20	29	9	175
300 000 – 399 000 kr	37	4	4	39	41	63	33	16	32	10	186
Over 400 000 kr	42	7	2	52	46	67	45	20	46	7	478
Landsdel											
Akershus og Oslo	46	4	0	49	48	62	33	14	54	9	235
Hedmark og Oppland	21	7	2	41	37	66	39	15	26	16	87
Østlandet ellers	38	6	2	43	43	65	36	17	36	9	208
Agder og Rogaland	35	1	1	47	41	62	36	28	30	8	180
Vestlandet	38	5	1	46	44	66	37	20	35	7	223
Trøndelag	26	7	9	43	41	66	38	15	42	12	102
Nord-Norge	26	12	-	48	40	67	33	9	32	9	127
Bosted											
Spredtbygd	31	7	2	47	41	64	36	16	32	10	271
Tettbygd under 20 000	31	5	1	42	39	64	37	17	33	13	398
Tettbygd 20 000 - 99 999	43	7	2	50	47	66	42	20	38	6	200
Tettbygd 100 000 eller mer	41	3	2	46	49	66	30	18	50	6	293
Partisypati											
Sosialistisk Venstreparti	44	7	2	57	53	63	36	15	55	3	86
Det norske Arbeiderparti	33	4	1	41	40	68	40	16	37	11	282
Venstre	46	19	-	50	42	69	46	23	46	4	26
Kristelig Folkeparti	39	3	1	59	50	63	39	35	44	6	116
Senterpartiet	38	9	2	57	43	66	34	13	27	7	56
Høyre	46	5	2	48	44	66	40	17	45	6	192
Fremskrittspartiet	31	4	1	39	35	61	26	15	31	12	127
Kontakt med u-land											
Har vært i u-land	50	6	2	53	48	65	42	21	47	4	266
Har ikke vært i u-land	31	6	2	44	42	65	34	17	35	10	882
Kjenner noen i u-land	41	6	1	47	46	67	38	21	47	6	548
Kjenner ingen i u-land	30	5	2	44	41	62	34	14	30	12	612
Holdning til u-hjelp											
For	36	6	2	46	45	65	37	18	39	8	1 028
Mot	30	5	2	38	27	62	28	12	28	18	122

Tabell 10.2. Ulike befolkningsgruppers kunnskap om hvilken form for bistand som er NORADs viktigste arbeidsområde, og om hva NORADs bevilgninger går til. 1999. Prosent

	NORADs ansvarsområde						Hvilke prosjekter støtter NORAD				
	I alt	Nødhjelp direkte til mottakerland	Langsiktig bistand direkte til mott. land	Nødhjelp gjennom internasjonale organis.	Langsiktig bistand gjennom internasjon. organis.	Vet ikke	I alt	Egne prosjekt	Andres prosjekt	Vet ikke	Antall personer
Alle	100	13	46	6	14	21	100	68	21	11	1 162
Kjønn											
Mann	100	16	51	5	12	16	100	70	21	9	586
Kvinne	100	11	41	7	15	25	100	67	21	13	576
Alder											
16-24 år	100	14	33	6	11	34	100	60	26	14	174
25-44 år	100	14	46	6	14	19	100	72	21	7	485
45-66 år	100	11	57	5	14	14	100	73	18	9	386
67-79 år	100	18	28	11	15	27	100	53	20	27	114
Yrkesstatus											
Arbeider	100	20	39	6	12	22	100	69	25	7	162
Funksjonær lavere nivå	100	6	36	11	23	24	100	61	25	14	97
Funksjonær høyere nivå	100	11	58	4	13	14	100	77	18	4	443
Selvstendig	100	6	49	7	16	23	100	70	19	11	70
Skoleelev, student	100	19	36	7	11	27	100	61	25	14	116
Pensjonist	100	16	36	9	13	25	100	56	21	24	217
Hjemmearbeidende	100	8	44	-	12	36	100	76	16	8	25
Andre ikke-yrkesaktive	100	:	:	:	:	:	100	:	:	:	:
Utdanning											
Ungdomsskolenivå	100	17	25	7	14	36	100	53	25	22	184
Videregående skolenivå	100	14	46	8	14	18	100	70	20	9	620
Universitets/høgskolenivå 1	100	11	63	3	13	9	100	77	19	3	119
Universitets/høgskolenivå 2+	100	8	61	3	15	12	100	74	19	8	155
Husholdningsinntekt											
Under 100 000 kr	100	15	35	7	8	35	100	68	19	14	74
100 000 – 199 000 kr	100	16	27	11	15	29	100	50	24	26	123
200 000 – 299 000 kr	100	12	46	7	13	22	100	66	22	12	175
300 000 – 399 000 kr	100	13	44	5	20	17	100	71	20	9	186
Over 400 000 kr	100	12	56	5	12	15	100	76	19	5	478
Landsdel											
Akershus og Oslo	100	8	59	6	11	15	100	68	23	9	235
Hedmark og Oppland	100	18	34	6	15	26	100	70	23	7	87
Østlandet ellers	100	12	42	8	13	25	100	62	26	12	208
Agder og Rogaland	100	17	46	3	12	21	100	68	21	12	180
Vestlandet	100	17	48	5	13	16	100	71	19	9	223
Trøndelag	100	11	42	4	18	25	100	74	13	14	102
Nord-Norge	100	12	36	13	18	21	100	70	16	14	127
Bosted											
Spredtbygd	100	12	38	10	14	25	100	69	19	11	271
Under 2000	100	8	44	7	19	21	100	67	16	18	108
2 000 - 19 999	100	18	42	7	15	19	100	66	25	9	290
20 000 - 99 999	100	14	50	7	10	20	100	70	21	10	200
100 000 eller mer	100	12	55	2	13	18	100	69	20	10	293
Partisympati											
Sosialistisk Venstreparti	100	8	49	6	17	20	100	76	19	6	86
Det norske Arbeiderparti	100	12	45	10	13	20	100	66	22	11	282
Venstre	100	8	65	8	15	4	100	85	15	-	26
Kristelig Folkeparti	100	9	56	7	10	17	100	71	21	9	116
Senterpartiet	100	5	43	4	18	30	100	70	18	13	56
Høyre	100	15	54	3	14	15	100	75	18	7	192
Fremskrittspartiet	100	18	35	7	19	20	100	64	27	9	127
Kontakt med u-land											
Har vært i u-land	100	14	59	3	11	12	100	70	25	5	266
Har ikke vært i u-land	100	13	42	7	14	23	100	68	20	12	882
Kjenner noen fra u-land	100	14	52	5	13	15	100	71	21	8	548
Kjenner ingen fra u-land	100	13	41	7	14	25	100	66	21	13	612
Holdning til u-hjelp											
For	100	12	48	6	14	20	100	70	20	10	1 028
Mot	100	23	35	7	11	25	100	61	25	15	122

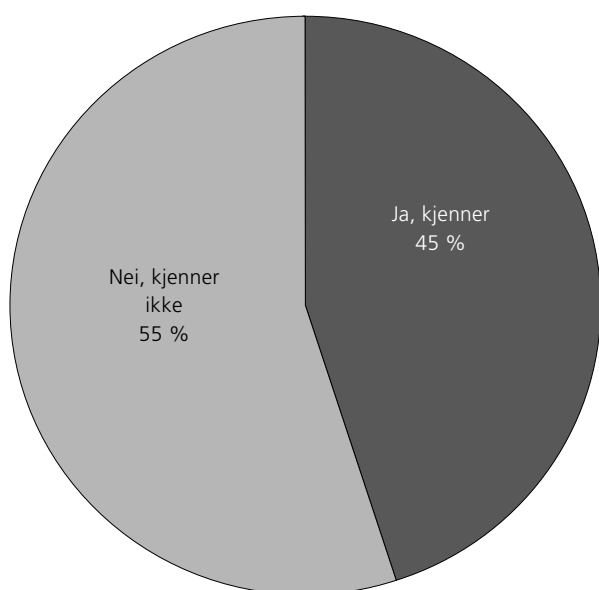
11. Kunnskap om hovedsamarbeidsland

Norske myndigheter betrakter 19 utviklingsland som hovedsamarbeidsland eller programland i bistandspolitikken. På spørsmål om man kjenner navnet på noen av landene, svarer 55 prosent at de ikke kjenner noen. Over halvparten av den norske befolkning kjenner altså ikke til noen programland. Av de som svarer at de kjenner noen av landene, oppgir likevel 7 prosent feil land. 14 prosent kan nevne ett land, 17 prosent kan nevne to land, 5 prosent kan nevne tre land og 6 prosent i befolkningen kan nevne fire eller flere programland.

Tanzania er det programlandet flest kjenner til, med 32 prosent. Deretter nevner 22 prosent Etiopia, 17 prosent Sør-Afrika, 15 prosent India, 14 prosent Uganda og 13 prosent Nicaragua. De andre tretten programlandene er det under 10 prosent som kjenner til. Det er også registrert andre land som ikke er programland. Kenya, Kosovo og Bosnia er de landene som flest nevner at de tror Norge har et spesielt nært samarbeid med.

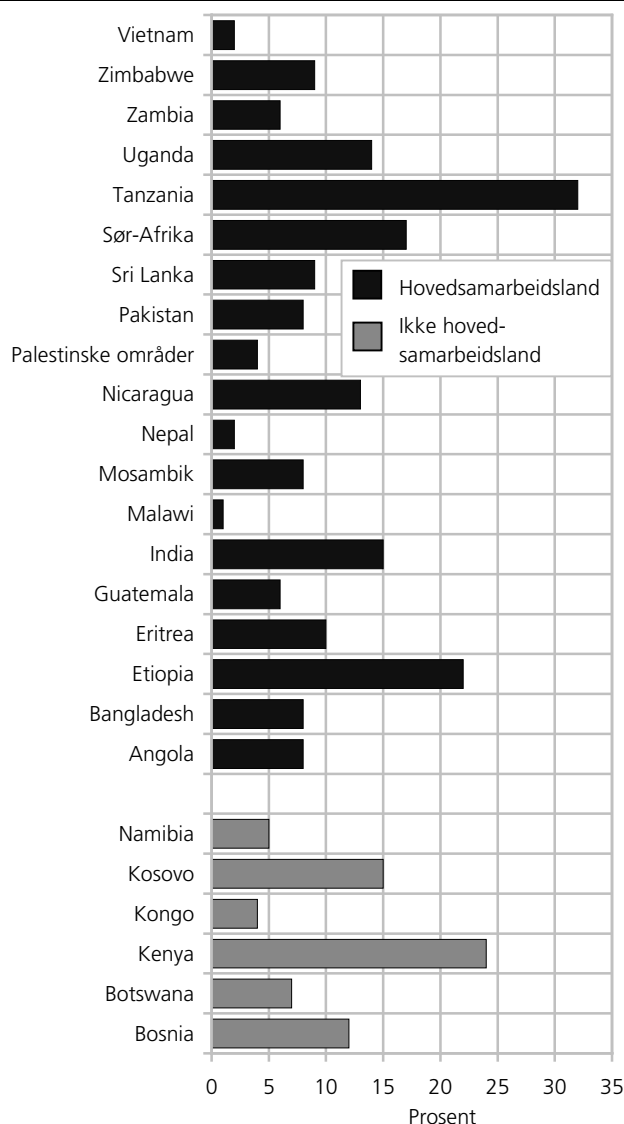
Personer som selv har vært i utviklingsland har bedre kunnskap om Norges hovedsamarbeidsland enn andre.

Figur 11.1. Andel i befolkningen som sier at de kjenner ett eller flere hovedsamarbeidsland. 1999. Prosent

Videre er kunnskapen om hvilke utviklingsland Norge samarbeider med, størst blant personer med høyere utdanning og høy inntekt. I den yngste aldersgruppen kan to av tre ikke nevne noen programland, og av de som mener de kan, er det ytterligere 13 prosent som ikke nevner noe riktig land.

Figur 11.2. Andel som nevner ulike land som hovedsamarbeidsland. 1999. Prosent

Tabell 11.1. Ulike befolkningsgruppers kunnskap om Norges hovedsamarbeidsland (programland). 1999. Prosent

	I alt	Kjenner ikke til samarbeidsland	Kjenner til samarbeidsland, antall riktige nevnt					Antall personer
			Ingen land	Ett land	To land	Tre land	Fire land eller flere	
Alle	100	55	7	14	12	5	6	1 162
Kjønn								
Mann	100	49	4	13	13	5	8	586
Kvinne	100	61	9	15	11	5	3	576
Alder								
16-24 år	100	66	13	14	11	4	1	174
25-44 år	100	60	7	14	11	4	7	485
45-66 år	100	45	4	13	14	6	6	386
67-79 år	100	56	4	14	11	7	8	114
Yrkesstatus								
Arbeider	100	62	8	10	18	4	4	162
Funksjonær lavere nivå	100	74	6	19	13	4	2	97
Funksjonær høyere nivå	100	48	3	15	12	6	8	443
Selvstendig	100	54	10	11	16	1	6	70
Skoleelev, student	100	57	18	10	7	5	3	116
Pensjonist	100	55	6	15	10	6	6	217
Hjemmearbeidende	100	68	6	19	13	6	-	25
Andre ikke-yrkesaktive	100	:	:	:	:	:	:	15
Utdanning								
Ungdomsskolenivå	100	59	10	15	11	3	4	184
Videregående skolenivå	100	60	6	16	12	4	5	620
Universitets/høgskolenivå 1	100	43	2	9	15	10	8	119
Universitets/høgskolenivå 2+	100	44	3	10	12	7	12	158
Husholdningsinntekt								
Under 100 000 kr	100	61	13	18	6	5	2	74
100 000 - 199 999 kr	100	64	8	16	12	4	3	123
200 000 - 299 999 kr	100	58	6	14	12	8	3	175
300 000 - 399 999 kr	100	55	6	12	13	6	8	186
400 000 kr eller mer	100	50	4	14	12	5	8	478
Landsdel								
Akershus og Oslo	100	57	3	13	12	4	11	285
Hedmark og Oppland	100	54	7	15	11	8	2	87
Østlandet ellers	100	60	9	10	15	4	5	208
Agder og Rogaland	100	46	6	17	13	5	3	180
Vestlandet	100	49	6	13	11	9	6	223
Trøndelag	100	64	6	14	9	3	12	102
Nord-Norge	100	62	11	17	12	3	2	127
Bosted								
Spredtbygd	100	59	7	15	15	3	3	271
Tettbygd under 20 000	100	57	7	14	12	5	4	398
Tettbygd 20 000 - 99 999	100	52	6	13	12	5	6	200
Tettbygd 100 000 eller mer	100	51	4	13	9	7	9	293
Partisympti								
Sosialistisk Venstreparti	100	54	7	14	12	2	8	86
Det norske Arbeiderparti	100	56	5	14	13	7	5	282
Venstre	100	59	3	7	19	12	3	26
Kristelig Folkeparti	100	31	6	14	13	3	8	116
Senterpartiet	100	50	9	11	13	6	4	56
Høyre	100	57	3	15	14	5	7	192
Fremskrittspartiet	100	49	9	14	11	3	7	127
Kontakt med u-land								
Har vært i u-land	100	41	3	11	15	6	8	266
Har ikke vært i u-land	100	60	7	15	11	6	5	882
Kjenner noen i u-land	100	49	7	13	13	5	6	548
Kjenner ingen i u-land	100	61	6	15	11	6	6	612
Holdning til u-hjelp								
For	100	56	6	14	12	6	6	1 028
Mot	100	51	8	12	11	2	9	122

12. Utviklingsland i massemedier

Hvordan er interessen for stoff om utviklingsland og utviklingshjelp fra massemedier i befolkningen? De aller fleste i befolkningen er en del interessert (40 prosent) og litt interessert (47 prosent). Det er flest svært interesserte blant eldre, personer med høy utdanning og blant Kristelig Folkepartis, Venstres og Sosialistisk Venstrepartis velgere. De som har vært i og/eller kjenner noen fra utviklingsland er mer interessert i stoff om utviklingsland og utviklingshjelp enn andre.

Vi stilte også spørsmål om personene i undersøkelsen hadde fått kjennskap til stoff om utviklingshjelp eller utviklingsland gjennom andre kilder enn massemedia. 42 prosent svarte at de hadde det. De viktigste kildene i så måte er gjennom utdanning (29 prosent), gjennom kirke, misjon eller organisasjoner ellers (22 prosent) eller gjennom venner og bekjente (21 prosent).

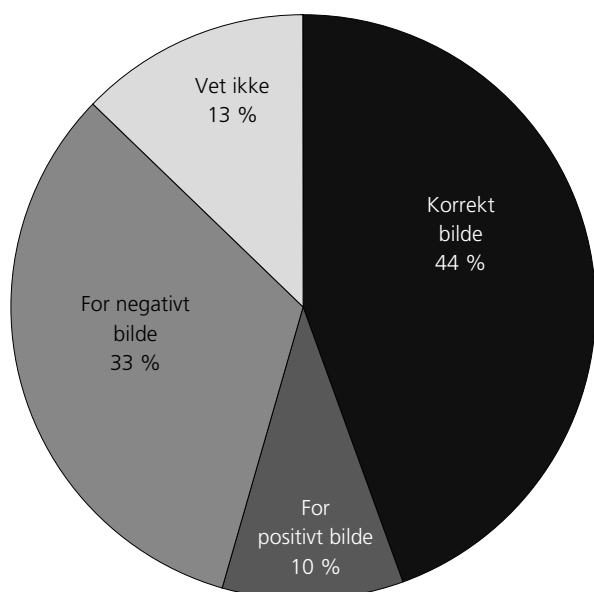
45 prosent mener at massemediene stort sett gir et korrekt bilde av situasjonen i utviklingsland. 10 prosent mener at bildet er for positivt mens 33 prosent mener

at bildet er for negativt. Det har skjedd en dreining i befolkningen fra 1993 til i dag på dette spørsmålet. 30 prosent mente da at bildet var for positivt. Bare 10 prosent mente bildet massemedia ga var for negativt. 49 prosent mente massemediene ga et korrekt bilde av situasjonen i utviklingsland. Det er få skiller mellom ulike befolkningsgrupper når det gjelder vurderingen av dette forholdet.

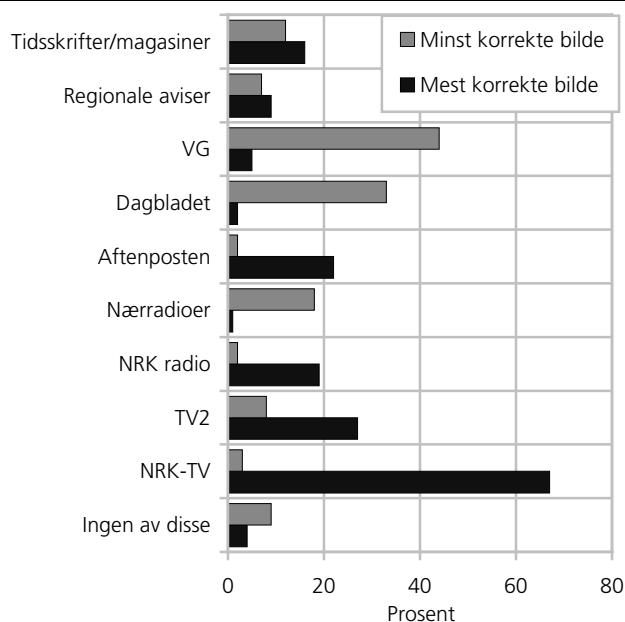
NRK-TV (NRK 1 og NRK TO) er ifølge svarene det massemedium som gir det mest korrekte bildet av situasjonen i utviklingslandene. Deretter kommer TV2, Aftenposten og NRK radio. NRK-TV har fått større konkurranse siden disse spørsmålene ble stilt sist, i 1993. TV2 har fått økt oppslutning som det medium som gir det mest korrekte bildet, fra 11 prosent i 1993 til 27 prosent i 1999.

Bare 1 prosent mener at nærradioene gir det mest korrekte bildet. Løssalgsavisene VG og Dagbladet er de mediene som ifølge svarene gir det minst korrekte bildet av situasjonen i utviklingsland.

Figur 12.1. Hvilket bilde gir massemediene av situasjonene i u-land? 1999. Prosent

Figur 12.2. Hvilke massemedier gir det mest korrekte og minst korrekte bildet av situasjonen i u-land? 1999. Prosent

Holdningen til de forskjellige mediene knyttet til dette spørsmålet er avhengig av om man benytter mediet eller ikke. NRK-TV ses daglig av en majoritet av befolkningen i alle landsdeler. Folk som bor i Oslo og Akershus, dvs. områder hvor Aftenposten leses av

mange, svarer i mye større grad at denne avisen gir det mest korrekte bildet, enn de som bor i andre deler av landet. Regionale aviser nevnes i større grad i andre landsdeler enn østlandsområdet.

Tabell 12.1. Andel i ulike befolkningsgruppers interesse for stoff om utviklingsland og utviklingshjelp i massemedia. 1999. Prosent

	Interesse for stoff om utviklingsland og utviklingshjelp						Medienes bilde av utviklingsland					Antall personer
	I alt	Svært interessert	En del interessert	Litt interessert	Ikke interessert	Vet ikke	I alt	Riktig bilde	Negativt bilde	Positivt bilde	Vet ikke	
Alle	100	8	40	47	5	0	100	45	33	10	13	1 162
Kjønn												
Mann	100	10	38	47	6	0	100	47	32	11	10	586
Kvinne	100	7	41	46	5	1	100	43	33	8	15	576
Alder												
16-24 år	100	5	38	49	7	1	100	39	39	7	14	174
25-44 år	100	5	39	50	6	0	100	45	35	10	10	485
45-66 år	100	11	43	43	3	-	100	49	27	10	15	386
67-79 år	100	18	35	39	6	2	100	43	34	11	12	114
Yrkesstatus												
Arbeider	100	4	36	51	8	-	100	47	35	9	9	162
Funksjonær lavere nivå	100	1	39	52	8	-	100	54	27	7	12	97
Funksjonær høyere nivå	100	9	42	45	4	-	100	44	35	9	12	443
Selvstendig	100	4	46	44	6	-	100	53	24	7	16	70
Skoleelev, student	100	9	37	52	3	-	100	38	38	9	15	116
Pensjonist	100	14	37	42	6	1	100	46	29	12	13	217
Hjemmearbeidende	100	20	40	40	-	-	100	44	28	12	16	25
Andre ikke-yrkesaktive	100	:	:	:	:	:	100	:	:	:	:	15
Utdanning												
Ungdomsskolenivå	100	6	35	51	7	1	100	43	32	11	14	184
Videregående skolenivå	100	6	39	49	6	0	100	48	31	9	11	620
Universitets/høgskolenivå 1	100	11	48	39	2	-	100	37	43	9	11	119
Universitets/høgskolenivå 2+	100	16	39	41	4	-	100	45	27	9	19	155
Husholdningsinntekt												
Under 100 000 kr	100	12	42	42	4	-	100	38	43	3	16	74
100 000 – 199 000 kr	100	13	38	41	7	1	100	46	24	14	16	123
200 000 – 299 000 kr	100	11	35	49	3	1	100	45	35	10	10	175
300 000 – 399 000 kr	100	7	40	47	5	-	100	51	28	11	10	186
Over 400 000 kr	100	7	43	45	5	-	100	45	34	10	11	478
Landsdel												
Akershus og Oslo	100	9	38	48	5	0	100	44	35	7	13	235
Hedmark og Oppland	100	10	33	48	8	-	100	41	33	16	9	87
Østlandet ellers	100	14	36	45	5	-	100	45	30	12	13	208
Agder og Rogaland	100	7	41	44	7	1	100	47	36	9	8	180
Vestlandet	100	7	45	43	4	0	100	44	32	8	16	223
Trøndelag	100	2	49	44	4	-	100	43	29	16	11	102
Nord-Norge	100	5	33	57	4	1	100	50	31	3	17	127
Bosted												
Spreddbygd	100	7	34	52	7	0	100	48	25	11	15	271
Under 2 000	100	6	40	48	6	1	100	37	36	7	19	108
2 000 - 19 999	100	10	38	47	5	0	100	47	36	9	9	290
20 000 - 99 999	100	10	47	40	4	-	100	44	34	10	13	200
100 000 eller mer	100	8	41	45	5	0	100	44	34	10	12	293
Partisympati												
Sosialistisk Venstreparti	100	12	47	38	3	-	100	49	27	9	15	86
Det norske Arbeiderparti	100	6	39	48	7	-	100	46	33	11	9	282
Venstre	100	12	42	46	-	-	100	31	35	19	15	26
Kristelig Folkeparti	100	17	45	34	3	1	100	52	27	7	15	116
Senterpartiet	100	9	41	45	5	-	100	57	23	9	11	56
Høyre	100	6	42	48	4	-	100	43	34	9	14	192
Fremskrittspartiet	100	6	31	52	10	-	100	42	35	13	10	127
Kontakt med u-land												
Har vært i u-land	100	15	43	38	3	1	100	43	33	10	14	266
Har ikke vært i u-land	100	6	39	49	6	0	100	46	32	10	12	882
Kjenner noen fra u-land	100	10	44	41	4	0	100	42	36	10	12	548
Kjenner ingen fra u-land	100	7	35	52	6	0	100	48	30	9	13	612
Holdning til u-hjelp												
For	100	9	42	45	4	0	100	47	30	9	13	1 028
Mot	100	7	23	56	14	1	100	27	52	11	9	122

Tabell 12.2. Ulike befolkningsgruppers syn på hvilke to medier som gir det mest korrekte bildet av situasjonen i utviklingsland. 1999. Prosent

	Mest riktig bilde									Andre kanaler	Antall per soner
	NRK-TV	TV2	NRK radio	Nær-radioer	Aftenposten	Dagbladet	VG	Regionale aviser	Tidsskrifter		
Alle	67	27	19	1	22	2	5	9	16	4	1 162
Kjønn											
Mann	68	27	21	1	24	2	5	9	14	4	586
Kvinne	67	27	17	1	20	3	5	8	17	3	576
Alder											
16-24 år	60	37	10	1	19	3	3	5	19	4	174
25-44 år	69	27	18	0	22	2	6	9	17	4	485
45-66 år	69	21	24	1	24	3	5	10	15	3	386
67-79 år	65	30	20	1	21	-	4	6	5	7	114
Yrkesstatus											
Arbeider	72	32	14	1	14	2	9	9	11	3	162
Funksjonær lavere nivå	68	38	20	2	16	3	9	5	15	1	97
Funksjonær høyere nivå	69	18	21	-	31	2	2	11	19	3	443
Selvstendig	74	25	29	-	12	-	7	7	14	-	70
Skoleelev, student	59	39	12	1	14	5	2	6	20	6	116
Pensjonist	63	31	21	1	19	1	5	7	9	8	217
Hjemmearbeidende	60	40	16	-	4	-	16	12	20	4	25
Andre ikke-yrkesaktive	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	15
Utdanning											
Ungdomsskolenivå	68	32	21	1	12	1	10	6	8	6	184
Videregående skolenivå	69	31	20	1	17	2	5	7	15	3	620
Universitets/høgskolenivå 1	67	12	13	-	40	3	3	13	21	3	119
Universitets/høgskolenivå 2+	67	12	23	-	35	1	1	14	23	2	155
Husholdningsinntekt											
Under 100 000 kr	63	23	19	-	21	5	3	4	19	1	74
100 000 – 199 000 kr	60	38	12	2	16	1	4	10	15	6	123
200 000 – 299 000 kr	67	27	22	1	11	2	7	11	16	5	175
300 000 – 399 000 kr	73	29	23	1	16	2	6	9	11	2	186
Over 400 000 kr	69	23	19	0	29	2	4	9	18	4	478
Landsdel											
Akershus og Oslo	59	12	19	-	59	1	3	0	16	3	235
Hedmark og Oppland	69	25	21	1	21	3	7	2	14	-	87
Østlandet ellers	66	30	14	-	27	3	8	3	17	4	208
Agder og Rogaland	69	31	22	1	10	1	3	18	13	7	180
Vestlandet	66	26	18	1	6	3	4	16	15	5	223
Trøndelag	66	39	16	-	6	2	5	18	19	3	102
Nord-Norge	82	38	28	1	5	2	7	2	16	2	127
Bosted											
Spredtbygd	77	32	23	1	9	1	5	9	14	3	271
Under 2 000	64	29	20	1	13	2	8	5	16	5	108
2 000 - 19 999	64	30	18	1	21	2	6	7	15	3	290
20 000 - 99 999	68	26	20	1	20	2	5	5	19	6	200
100 000 eller mer	61	19	15	-	39	2	3	14	16	3	293
Partisympati											
Sosialistisk Venstreparti	73	27	19	-	22	8	6	5	21	2	86
Det norske Arbeiderparti	74	26	21	1	16	2	6	9	12	2	282
Venstre	58	12	38	-	27	-	-	12	19	-	26
Kristelig Folkeparti	70	22	17	1	18	-	3	9	21	5	116
Senterpartiet	78	22	31	2	9	-	5	13	11	4	56
Høyre	66	21	15	-	40	2	3	13	16	3	192
Fremskrittspartiet	55	48	11	1	22	1	13	7	10	2	127
Holdning til u-hjelp											
For	68	26	20	1	22	2	5	8	17	3	1 028
Mot	61	35	13	1	21	3	8	10	8	9	122

Dokumentasjon av datainnsamlingen

Nøkkel tall for hovedutvalg:	Personer	Prosent
Personer trukket ut for intervju	2 000	100,0
Avgang (døde og personer flyttet til utlandet)	18	
Bruttoutvalg	1 982	100,0
Nettutvalg (personer oppnådd intervju med)	1 162	58,6
Frafall	820	41,4
Viktigste årsaker til frafall		
Ønsker ikke å delta		
Grupper som i forhold til kjennemerkene kjønn, alder, landsdel og utdanning er over- eller underrepresentert i nettutvalget med mer enn ± 1 prosentpoeng.		
Alder		
25 - 44 år		+1,2
67 - 79 år		-2,8
Landsdel		
Akershus og Oslo		-2,7
Østlandet ellers		-1,2
Agder og Rogaland		+1,6
Vestlandet		+1,9
Utdanning		
Ungdomsskolenivå		-3,3
Universitets/høyskolenivå 1		+1,1
Universitets/høyskolenivå 2		+2,6

Datainnsamling

Feltarbeidet ble gjennomført over fem uker i perioden 1 november til 3. desember. Vi utvidet intervju-perioden med ytterligere to uker på grunn av lav svarprosent ved utløpet av ordinær feltperiode. Erfarne intervjuere i intervjuerkorpset jobbet spesielt med oppfølging av frafallet de to siste ukene, men også underveis i hele feltperioden.

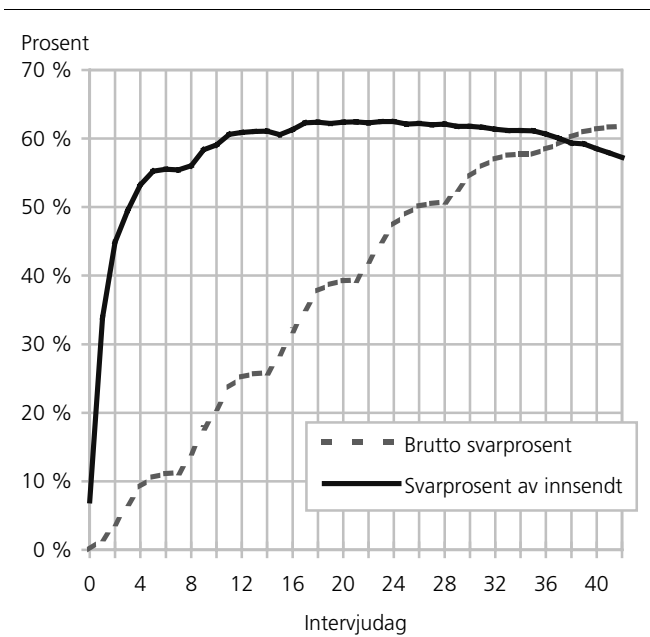
76 prosent av intervjuene er gjennomført som besøksintervju (intervjuerne oppsøker respondentene personlig). De resterende 24 prosent av intervjuene er foretatt over telefon.

Det er gitt tillatelse til telefonintervju i de tilfeller respondenten ellers ville nekte å delta, når reiseavstanden mellom intervjuer og respondent er særlig lang eller når respondenten har flyttet til et område av landet hvor SSB ikke har intervjuere i nærheten. I frafallsoppfølgingen blir det også i større grad enn ellers brukt telefonintervju, ettersom det er en mindre gruppe av erfarne intervjuere som tar seg av dette.

Utvalg

Til undersøkelsen ble det trukket ut 2 000 personer i alderen 16-79 år (alder pr. 31. desember 1999). Et fåtall personer i utvalget vil på intervjutidspunktet ennå være 15 år. Utvalget av personer er trukket i to trinn i henhold til SSBs standard utvalgsplan.

I utvalgsplanen er hele landet inndelt i et sett av utvalgsområder, som igjen er gruppert i 109 strata. Utvalgsområdene er kommuner eller grupper av kommuner. Kommuner med lavt innbyggertall er slått sammen med andre kommuner, slik at alle utvalgsområder har minst 7 prosent av samlet innbyggertall i det stratumet området tilhører. I en del tilfeller er mindre omegnskommuner til folkerike kommuner slått sammen med den store kommunen til ett område. Alle kommuner med mer enn 30 000 innbyggere og en del kommuner med mellom 25 000 og 30 000 innbyggere er tatt ut som egne strata. De andre utvalgsområdene er stratifisert innenfor hvert fylke etter næringsstruktur, bosettingstetthet, sentralitet, pendlings- og handelsmønstre, mediadekning og kommunikasjoner. I første trinn trekkes et utvalgsområde fra hvert stratum. Utvalgsområder som utgjør egne strata er trukket ut med 100 prosent sannsynlighet. De resterende er trukket ut med en sannsynlighet proporsjonal med innbyggertallet i utvalgsområdet. I andre trinn er utvalget av personer trukket tilfeldig fra de 109 utvalgsområdene. Trekkingen på andre trinn foregår slik at utvalget er selvveiende når begge trinn ses under ett. Hovedutvalget og tilleggsutvalget er selvveiende både hver for seg og sett under ett.

Figur A1. Oversikt over svarinngangen. Omnibus 1999 nr. 4. Prosent**Tabell A1. Frafall etter årsak**

	Antall personer	Prosent av frafall	Prosent av bruttoutvalg
Frafall i alt	820	100,0	41,4
Ønsker ikke å delta	560	68,3	28,3
Forhindret fra å delta	98	12,0	4,9
Ikke truffet	141	17,2	7,1
Annet frafall	21	2,6	1,1

Frafall

Av de 2000 personene som ble trukket ut for intervju, var 18 personer flyttet til utlandet eller døde. Disse tilhører derfor ikke målpopulasjonen og er utelatt. Bruttoutvalget utgjør dermed 1982 personer. Av disse ble det oppnådd intervju med 1162 personer, eller 58,6 prosent. Frafallet utgjør dermed 41,4 prosent.

Intervjuerne er pålagt å sende inn gjennomførte intervju og bekreftede frafall for hver dag. Det er dermed mulig å få en oversikt over svarinngangen gjennom intervju-perioden. Figur A1 viser kurver over hvordan svarprosenten utvikler seg gjennom perioden for omnibusutvalget. Kurven som viser brutto svarprosent går oppover i bølger i takt med ukene. Den andre kurven viser svarprosenten av det som til enhver tid er sendt inn fra intervjukorpset. Denne kurven viser seg ofte å være en god indikator på det nivået vi kan forvente å nå til slutt.

Tabell A1 viser at nekting er den vanligste årsaken til frafall. Nekting omfatter rundt 68 prosent av frafallet og 28 prosent av bruttoutvalget. Andre frafallsårsaker er at IO ikke er truffet i intervju-perioden eller at IO er forhindret fra å delta, enten på grunn av sykdom eller språkproblemer. Til sist har vi annet uspesifisert frafall.

Tabell A2. Bruttoutvalg, nettoutvalg og frafall, etter kjønn, alder og landsdel. Prosent

	Brutto	Intervju	Frafall
I alt	100.0	100.0	100.0
Kjønn			
Mann.....	49.8	50.4	48.9
Kvinne.....	50.2	49.6	51.1
Alder			
16-24 år.....	14.5	15.3	13.5
25-44 år.....	40.5	41.7	38.7
45-66 år.....	32.4	33.2	31.2
67-79 år.....	12.6	9.8	16.6
Landsdel			
Akershus og Oslo.....	22.9	20.2	26.7
Hedmark og Oppland.....	8.1	7.5	9.0
Østlandet ellers.....	19.1	17.9	20.9
Agder og Rogaland.....	13.9	15.5	11.6
Vestlandet.....	17.3	19.2	14.6
Trøndelag.....	8.3	8.8	7.7
Nord-Norge.....	10.3	10.9	9.5
Utdanning			
Ungdomsskolenivå.....	20.7	17.4	26.1
Videregående skolenivå.....	56.1	56.1	56.2
Universitets/høgskolenivå.....	19.1	10.2	7.1
Universitets/høgskolenivå.....	211.6	14.2	7.3
Antall personer.....	1982	1162	820

Utvalgsskjevhet

Frafall fører til utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes blant dem som svarte (nettoutvalget) enn blant de som ble forsøkt intervjuet (bruttoutvalget). Utvalgsskjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at netto-utvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. Omvendt innebærer godt samsvar mellom fordelingene i netto- og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker ikke noen garanti for at utvalget ikke er skjevt på andre kjennemerker.

Tabell A2 tar utgangspunkt i hovedutvalget på 2 000 personer, og viser hvordan kjennemerkene kjønn, alder, landsdel og utdanning er fordelt i bruttoutvalget, frafallet og nettoutvalget.

Aldersmessig er det en viss overrepresentasjon av personer i aldersgruppen 25-44 år og en underrepresentasjon av personer mellom 67 og 79 år. Frafallet har ført til en underrepresentasjon av personer fra Akershus og Oslo og Østlandet ellers og en overrepresentasjon av personer fra Agder og Rogaland og Vestlandet. Frafallet har også ført til en underrepresentasjon av personer med utdanning på ungdomsskolenivå og en overrepresentasjon av personer med utdanning på universitets- og høgskolenivå.

Utvalgsvarians

Fordi resultatene bygger på opplysninger om et utvalg av den befolkningen som undersøkelsen dekker, er det

knyttet en viss usikkerhet til dem. Denne usikkerheten kalles utvalgsvarians. I og med at utvalget er trukket etter reglene for tilfeldig utvalg, er det mulig å beregne hvor stor utvalgsvariansen kan ventes å bli.

Et hyppig brukt mål på usikkerheten i resultatet for et kjennemerke, er standardavviket til den observerte verdien av dette kjennemerket. Størrelsen på dette standardavviket avhenger av tallet på observasjoner i utvalget, måten utvalget er trukket på og av fordelingen til det aktuelle kjennemerket i befolkningen. Fordelingen i befolkningen kjenner vi ikke, men det er mulig å anslå standardavviket ved hjelp av observasjonene i utvalget.

Det er ikke foretatt egne beregninger av slike anslag for denne undersøkelsen, men tabell A3 viser størrelsen på standardavviket for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser. Av tabellen går det fram at usikkerheten øker når antall observasjoner minker og når prosenttallet nærmer seg 50.

Ved hjelp av standardavviket er det mulig å beregne et intervall som med en bestemt sannsynlighet inneholder den sanne verdi av en beregnet størrelse (den verdien vi ville ha fått dersom vi hadde foretatt en totaltelling i stedet for en utvalgsundersøkelse). Slike intervaller kalles konfidensintervaller hvis de er konstruert på en bestemt måte: La M være den beregnede størrelsen og S være et anslag for standardavviket til M. Konfidensintervallet med grensene (M-2S) og (M+2S), vil med omtrent 95 prosent sannsynlighet inneholde den sanne verdien.

Følgende eksempel illustrerer hvordan en kan bruke tabell A3 for å finne konfidensintervaller: Anslaget på standardavviket til et observert prosenttall på 70 er 2,5 når antall observasjoner er 500. Konfidensintervallet for den sanne verdi får grensene $70 \pm 2 \times 2,5$. Det vil si at intervallet som strekker seg fra 65 til 75 prosent med 95 prosent sannsynlighet inneholder den tallstørrelsen en ville fått om hele befolkningen hadde vært med i undersøkelsen.

Tabell A3. Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser

Antall observasjoner	5/95	10/90	20/80	30/70	40/60	50/50
25	5,4	7,5	10,0	11,5	12,2	12,5
50	3,8	5,2	7,0	8,0	8,6	8,7
100	2,7	3,7	4,9	5,6	6,0	6,2
200	1,9	2,6	3,5	4,0	4,3	4,3
300	1,5	2,1	2,8	3,2	3,5	3,5
500	1,2	1,6	2,2	2,5	2,7	2,7
1 000	0,8	1,2	1,5	1,8	1,9	1,9
1 200	0,8	1,1	1,4	1,6	1,7	1,8
1 500	0,7	0,9	1,3	1,4	1,5	1,6
2 000	0,6	0,8	1,1	1,3	1,3	1,4
2 500	0,5	0,7	1,0	1,1	1,2	1,2
3 000	0,5	0,7	0,9	1,0	1,1	1,1

Konfidensintervall kan konstrueres for ulike sikkerhetsnivå. Et konfidensintervall med grensene (M+S) og (M-S) vil med 68 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi. Et konfidensintervall med grensene (M+2,6S) og (M-2,6S) vil med 99 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi.

Ofte er det ønskelig å sammenlikne prosenttall for flere grupper. Når to usikre tall sammenliknes, vil usikkerheten på forskjellen mellom dem vanligvis bli større enn usikkerheten knyttet til hvert enkelt tall. Standardavviket til forskjeller mellom to prosenttall er lik kvadratrotten av summen av kvadratene av standardavvikene til enkelttallene. Når en har anslag for standardavviket til slike forskjeller, kan en konstruere konfidensintervall for den sanne verdi på samme måte som beskrevet ovenfor.

Innsamlings- og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse, både i totaltellinger og utvalgsundersøkelser, vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidningen.

All datainnsamling i denne undersøkelsen har foregått ved hjelp av bærbare PC'er. Dette foregår på den måten at intervjuerne har med seg PC ut i felten, leser opp spørsmålene fra dataskjermen og registrerer svarene direkte.

En viktig fordel med denne innsamlingsmetoden er at alle hopp i spørreskjema og tildeling av spørsmål til undergrupper programmeres på forhånd. Dermed reduseres mulighetene for at intervjuerne stiller feil spørsmål til feil personer. Tildelingen av spørsmål kan defineres på grunnlag av kjennetegn vi har om intervjupersonene på forhånd, men vi bruker også de svarene som blir gitt underveis i spørreskjemaet. En fare ved forhåndsprogrammerte spørsmål er at eventuelle programmeringsfeil kan bli gjennomgående.

En fordel med edb-assistert intervjuing er mulighetene for direkte kontroll av svarene som blir registrert. For hvert spørsmål er det lagt inn grenser for gyldige verdier. I tillegg er det bygget inn et omfattende feilmeldingssystem dersom intervjueren taster inn et svar som er inkonsistent i forhold til tidligere svar. Slike svarkontroller er lagt inn på to nivå. En del feilmeldinger er absolutte, og kan ikke overstyres. Andre ganger legges det inn advarsler som intervjuerne kan velge å se bort fra.

Videre gir edb-assistert intervjuing muligheter for å tilpasse ordlyden i spørsmålene avhengig av intervjupersonenes situasjon eller svar på tidligere spørsmål. Dette gir intervjusituasjonen et mer personlig preg, og det er lettere for intervjuerne å få til en muntlig samtale.

Alle disse sidene ved edb-assistert intervjuing fører til økt datakvalitet og innsamlingsfeil som skyldes intervjuerens feilregistreringer blir langt mindre enn ved bruk av papirskjema. Vi unngår registrering av ugyldige verdier og vi oppnår et redusert frafall på enkeltspørsmål ved at mulighetene for hoppfeil reduseres.

Innsamlingsfeil kan også komme av at intervjupersonen avgir feil svar. Det kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tiden. Det kan også skyldes misforståelser av spørsmål. Når det blir spurt om forhold som folk erfaringsmessig finner kompliserte, må en regne med å få en del feilaktige svar. Innsamlingsfeil kan også oppstå fordi visse spørsmål av enkelte oppfattes som ømtålige. Intervjupersonene kan i slike tilfeller bevisst gi feilaktige svar. De vurderinger som ligger til grunn for svaret kan også bli påvirket av hva intervjupersonen oppfatter som sosialt ønskelig.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Slike feil kan oppstå for eksempel under omkodinger. Gjennom kontroller har man søkt å finne feil og rette opp disse.

Når en har rettet opp feil så langt det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller, og det er klart at ikke alle feil oppdages.

Spørreskjema

GENERELLE HOLDNINGER TIL UTVIKLINGSBJELP

Nor1

Så går vi over til noen spørsmål om utviklingshjelp. Som du kanskje kjenner til, gir Norge forskjellige former for hjelp til utviklingslandene i Asia, Afrika og Latin-Amerika. Hva er din mening om denne hjelpen? Er du for eller mot at Norge gir hjelp til utviklingslandene?

FOR 1
MOT 2

Nor2

Norge gir også hjelp til Øst-Europa. Er du for eller mot at Norge gir hjelp til Øst-Europa?

FOR 1
MOT 2

HVIS IO-NUMMERET ER PARTALL:

Nor3a

Stortinget bevilget i år vel 10 milliarder kroner til utviklingshjelp. Til sammenlikning er sosial og trygdebudsjettet på rundt 145 milliarder kroner. Synes du beløpet til utviklingshjelp burde vært større, er det passe stort, burde det vært mindre eller synes du det burde vært sløyfet helt? 1 2 3 4

BURDE VÆRE STØRRE (1)
BELØPET ER PASSE (2)
BURDE VÆRE MINDRE (3)
SLØYFET HELT (4)

HVIS IO-NUMMERET ER ODDETALL:

Nor3b

Stortinget bevilget i år vel 10 milliarder kroner til utviklingshjelp. Til sammenlikning er miljøvern budsjettet på rundt 3 milliarder kroner. Synes du beløpet til utviklingshjelp burde vært større, er det passe stort, burde det vært mindre eller synes du det burde vært sløyfet helt? 1 2 3 4

BURDE VÆRE STØRRE (1)
BELØPET ER PASSE (2)
BURDE VÆRE MINDRE (3)
SLØYFET HELT (4)

TIL ALLE :

Nor4

I år er det bevilget ca. 1 milliard kroner til ulike støttetiltak til Kosovo og øvrige områder på Balkan. Noen mener at pengene som brukes der bør tas fra det beløpet som er bevilget til utviklingshjelp, mens andre mener at det bør bevilges ekstra penger til Kosovo og øvrige områder på Balkan. Hvilken av disse oppfatningene ligger nærmest din holdning?

TAS AV U-HJELPSMIDLENE 1
BEVILGES EKSTRA 2

3 MILLIONER KOMMER FRA DE 10 MILLIARDENE TIL UTVIKLINGSBJELP, MENS 700 MILLIONER ER EKSTRA BEVILGNINGER PÅ GRUNN AV KRISEN I OMRÅDET.

Nor5

Noen mener at Norge er et rikt land som har råd til å gi utviklingshjelp. Andre mener at vi har så mange uløste problemer i Norge at vi heller bør bruke pengene her. Hvilket av disse synspunktene er du mest enig i?

NORGE HAR RÅD TIL Å GI U-HJELP 1
PENGENE BØR HELLER BRUKES I NORGE 2

NOR6 og NOR7 STILLES HVIS IO MENER AT NORGE HAR RÅD TIL Å GI U-HJELP I NOR5

Nor6

Ville du fortsatt mene at Norge har råd til å gi hjelp til utviklingslandene, selv om det førte til enn forverring av de økonomiske og sosiale problemene her hjemme?

JA 1
NEI 2

Nor7

Tror du at utviklingshjelpen Norge gir, kan ha slike konsekvenser?

JA 1
NEI 2

NOR8 og NOR9 STILLES HVIS IO MENER AT PENGENE HELLER BØR BRUKES I NORGE I NOR5

Nor8

Ville du fortsatt mene at pengene bør brukes i Norge, selv om det førte til en forverring av fattigdomsproblemene i utviklingsland?

JA 1
NEI 2

Nor9

Tror du mindre utviklingshjelp fra Norge kan få slike konsekvenser?

JA 1
NEI 2

KONTAKT MED UTVIKLINGSLAND

Nor10a

Kjenner du noen som kommer fra et utviklingsland?

JA 1
NEI 2
IO KOMMER SELV FRA U-LAND 3

HVIS IO KJENNER NOEN SOM KOMMER FRA ET U-LAND ELLER IO SELV KOMMER FRA ET U-LAND :

Nor10b

Fra hvilke utviklingsland kommer de personene du kjenner best? Nevn inntil tre land ALTSÅ TRE PERSONER DU KJENNER

HVIS IO KJENNER NOEN SOM KOMMER FRA ET U-LAND

Nor11

Har du vært i utviklingsland?

JA.....1
NEI 2

Hvis ja

Nor11a

Hva dette i forbindelse med eget eller partners arbeid?

JA, EGET
JA, PARTNERS
NEI

Hvis ja eget

Nor11b

Hva slags arbeid var dette?

SPESIFISER:

Hvis nei på 11:

Nor11c

I hvilken forbindelse var du i utviklingsland?

FERIETUR
ANNET

Annet, spesifiser:

TIL ALLE :

Nor12a (*)

Norske myndigheter har etablert et direkte statlig samarbeid med en del utviklingsland. Kjenner du navnet på noen av disse landene?

JA
NEI

Hvis ja på nor12a

Nor12b

Nevn navnene på landene du kjenner
 IKKE LES OPP, MEN MERK AV HVA IO SIER

ANGOLA	(1)
BANGLADESH	(2)
BOSNIA	(3)
BOTSWANA	(4)
ETIOPIA	(5)
ERITREA	(6)
GUATEMALA	(7)
INDIA	(8)
KENYA	(9)
KONGO	(10)
KOSOVO	(11)
MALAWI	(12)
MOSAMBIK	(13)
NAMIBIA	(14)
NEPAL	(15)
NICARAGUA	(16)
PALESTINSKE OMRÅDER	(17)
PAKISTAN	(18)
SRI LANKA	(19)
SØR-AFRIKA	(20)
TANZANIA	(21)
UGANDA	(22)
ZAMBIA	(23)
ZIMBABWE	(24)
VIETNAM	(25)
ANDRE	(26)

HVIS ANDRE :

Sps12

Spesifiser hvilke andre land samarbeider Norge med?

HOLDNINGER TIL ULIKE FORMER FOR UTVIKLINGSHELPE

Nor13

Stortinget har bestemt at den norske utviklingshjelpen skal fordeles med om lag halvparten til langsiktig samarbeid mellom Norge og enkelte utviklingsland, og om lag halvparten til samarbeidet gjennom FN og andre internasjonale organisasjoner. VIS KORT 1 Synes du Norge bør:

- Gi halvparten til det langsiktige samarbeidet direkte med enkelte utviklingsland og halvparten gjennom FN og andre internasjonale organisasjoner? 1
- Øke andelen til langsiktige samarbeidet med enkelte utviklingsland eller 2
- Øke andelen til samarbeidet gjennom FN og andre internasjonale organisasjoner? 3

HVIS IO-NUMMERET ER ODDETALL , A FØR B.
 HVIS IO-NUMMERET ER PARTALL , B FØR A.

Nor14a

Norske myndigheter gir utviklingshjelp til utviklingsland i form av nødhjelp i akutte krisesituasjoner og i form av langsiktig bistand som skal bidra til å fremme utvikling og vekst i utviklingslandene. VIS KORT 2. Synes du norske myndigheters bidrag til nødhjelp burde økes, er det passe stort, burde det reduseres, eller har du ingen oppfatning om dette spørsmålet?

ØKES	1
PASSE STORT	2
REDUSERES	3
INGEN MENING	4

Nor14b

Norske myndigheter gir utviklingshjelp i form av nødhjelp i akutte krisesituasjoner og i form av langsiktig bistand som skal bidra til å fremme utvikling og vekst i utviklingslandene. VIS KORT 2. Synes du norske myndigheters bidrag til langsiktig bistand burde økes, er den passe stor, burde den reduseres, eller har du ingen oppfatning om dette spørsmålet?

ØKES	1
PASSE STORT	2
REDUSERES	3
INGEN MENING	4

Nor15

Har du inntrykk av at de nødhjelpsaksjoner som Norge har deltatt i stort sett har vært vellykket eller stort sett mislykket?

VELLYKKET	1
MISLYKKET	2

Nor16

Har du inntrykk av at den langsiktige bistanden fra Norge stort sett har vært vellykket eller stort sett mislykket?

VELLYKKET 1
MISLYKKET 2

NORADS ROLLE

Nor16b

Kan du nevne navnet på noen organisasjoner, bedrifter eller statlige institusjoner som arbeider med forskjellige former for utviklingshjelp? Nevn alle du vet om.

NEI
JA - SPESIFISER:

Direktoratet for utviklingssamarbeidet / NORAD
Utenriksdepartementet / UD
Norges Eksportråd / Eksportrådet
Kirkens Nødhjelp
Redd Barna
Norges Røde Kors / Røde Kors
Norsk Folkehjelp
Misjonen
Andre
Kjenner ingen / vet ikke

Nor17a (*)

I Norge har vi et statlig direktorat for utviklingssamarbeid, NORAD, som har ansvaret for en del av den norske utviklingshjelpen. VIS KORT 3. På dette kortet ser du fire ulike former for utviklingshjelp som vi alt har vært inne på. For det første nødhjelp som går direkte fra Norge til mottakerlandene. Så er det langsiktig bistand fra Norge direkte til mottakerlandene. Videre er det nødhjelp gjennom internasjonale organisasjoner som f.eks. FN og til slutt er det langsiktig bistand som formidles gjennom internasjonale organisasjoner. Hvilken av disse fire formene for utviklingshjelp tror du NORAD har ansvar for - eller vet du ikke?

Nødhjelp direkte til mottakerland 1
Langsiktig bistand direkte til mottakerlandene 2
Nødhjelp gjennom internasjonale organisasjoner 3
Langsiktig bistand gjennom internasjonale organisasjoner 4
Vet ikke 5

Nor17b og Nor18 går til de som har svart alt annet enn "vet ikke" på spørsmål 17a

Nor17b

Hvilken av disse fire formene for utviklingshjelp mener du er viktigst? VIS SVARKORT 3

NØDHJELP DIREKTE TIL MOTTAKERLAND 1
LANGSIKTIG BISTAND DIREKTE TIL MOTTAKERLANDENE 2
NØDHJELP GJENNOM INTERNASJONALE ORGANISASJONER 3
LANGSIKTIG BISTAND GJENNOM INTERNASJONALE ORGANISASJONER 4

Nor18 (*)

Tror du NORAD gjennomfører egne utviklingsprosjekter i utviklingslandene, eller tror du at NORAD gir penger til utviklingsprosjekter som gjennomføres av andre?

EGNE PROSJEKT 1
ANDRES PROSJEKT 2

AKTUELL SAMFUNNSDEBATT OM BISTAND

Nor20a (*)

Synes du det er riktig av norske myndigheter å stille betingelser til de landene som skal få utviklingshjelp fra Norge eller synes du at det ikke er riktig å stille slike betingelser?

RIKTIG 1
IKKE RIKTIG 2

HVIS JA PÅ NOR20a :

Nor20b

VIS KORT 4. På hvilke av de områdene som er listet opp på dette kortet synes du det er særlig viktig å stille betingelser for hjelpen? Du kan nevne inntil tre områder

RESPEKT FOR MENNESKERETTIGHETER
MULIGHETER FOR EKSPORT FRA NORGE
DEMOKRATISK UTVIKLING

ØKONOMISK OG SOSIAL UTVIKLING FOR DE FATTIGE I LANDET
 DET NORSKE NÆRINGSLIVETS MULIGHETER FOR Å ETABLERE SEG I
 LANDET
 FORSVARLIG FORVALTNING AV NATURESSURSER
 LIKE RETTIGHETER OG MULIGHETER FOR KVINNER OG MENN
 LANDETS EGEN EVNE TIL Å GJENNOMFØRE BISTANDSPROSJEKTENE
 KONFLIKTER OG URO I LANDET
 KORUPSJON I LANDET

TIL ALLE :

Nor21a til Nor21i :
 Svaralternativer:

SVÆRT VIKTIG(1)
 NOKSÅ VIKTIG(2)
 MINDRE VIKTIG(3)

Nor21a

VIS KORT 5. Det er delte meninger om hvorfor det er så vanskelig å få til økonomisk og sosial vekst i utviklingslandene. Jeg skal nå lese opp noen mulige årsaker til dette. Kan du for hver av dem si om du mener det er en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak?

Utviklingslandene lider under stor gjeldsbyrde 1 2 3

Nor21b

VIS KORT 5.

Eksport fra utviklingslandene hindres av internasjonale handelsbegrensninger

Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i utviklingslandene? 1 2 3

Nor21c

VIS KORT 5.

Utviklingslandene fører en feilslått økonomisk politikk

Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i utviklingslandene? 1 2 3

Nor21d

VIS KORT 5.

Utviklingslandene får for lite internasjonal bistand

Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i utviklingslandene? 1 2 3

Nor21e

VIS KORT 5.

Utviklingshjelpen drives på feil måte

Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i utviklingslandene? 1 2 3

Nor21f

VIS KORT 5.

Krig og konflikter i utviklingslandene

Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i utviklingslandene? 1 2 3

Nor21g

VIS KORT 5.

Korrupsjon i utviklingslandene.

Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i utviklingslandene? 1 2 3

Nor21h

VIS KORT 5.

Utviklingshjelp fra vestlige land gjør utviklingslandene avhengige av bistand utenifra

Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i utviklingslandene? 1 2 3

Nor21i

VIS KORT 5.

Betingelser knyttet til utviklingshjelpen hindrer økonomisk fremgang.

Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i utviklingslandene? 1 2 3

Nor21j

VIS KORT 5

Brudd på menneskerettigheter i utviklingsland

Er dette en svært viktig, nokså viktig eller mindre viktig årsak til at det er vanskelig å få til vekst i utviklingslandene? 1 2 3

Nor21k

Er det andre forhold du mener har betydning for at det er vanskelig å få til vekst i utviklingslandene?
Hvis ja

Nor21kspes:
Spesifiser:

Nor21l

Hvilket av disse forholdene mener du er det aller viktigste for at det er vanskelig å få til vekst i utviklingslandene? VIS KORT 6

Nor21m

Og hvilket av disse forholdene mener du er det nest viktigste for at det er vanskelig å få til vekst i utviklingslandene? VIS KORT 6

INFORMASJON OM UTVIKLINGSLAND OG UTVIKLINGSHJELP

Vi skal nå stille noen spørsmål om mediadekkingen av utviklingshjelp og saker fra utviklingsland.

Nor22a

Massemediene gjennom fjernsyn, radio og aviser er en viktig formidler av stoff om utviklingsland og utviklingshjelp. Har du fått informasjon og kjennskap til utviklingsland og utviklingshjelp fra andre kilder enn massemediene (fjernsyn, radio og aviser)?

JA
NEI

Hvis ja:

Nor22b

Kan du nevne den viktigste?

Spesifiser:

Nor22c

Hvor interessert er du i stoff om utviklingsland og utviklingshjelp på fjernsyn, i aviser og på radio? Vil du si at du er svært interessert, en del interessert, litt interessert eller ikke interessert?

SVÆRT INTERESSERT
EN DEL INTERESSERT
LITT INTERESSERT
IKKE INTERESSERT

Nor22d

Synes du massemediene generelt stort sett gir et riktig bilde av situasjonen i utviklingsland eller synes du at reportasjene enten gir et for negativt eller for positivt bilde av situasjonen i utviklingsland?

RIKTIG BILDE
FOR NEGATIVT BILDE
FOR POSITIVT BILDE

Nor22e

På kortet jeg nå skal vise deg er det listet opp ni ulike massemedier. Velg ut de to massemediene som etter din mening gir det mest korrekte bildet av situasjonen i utviklingslandene.

VIS KORT 7

NRK-TV (NRK1 OG NRK2)
NORSK TV2
NRK RADIO (P1, P2, P3)
NØRRADIOER
AFTENPOSTEN
DAGBLADET
VG
REGIONALE AVISER (SOM F.EKS. BERGENS TIDENE, FEDRELANDSVENNEREN, ADRESSEAVISEN)
TIDSSKRIFTER OG MAGASINER
INGEN AV DISSE

Nor22f

Velg deretter ut de to massemediene som etter din mening gir det minst korrekte bilde av situasjonen i utviklingslandene

VIS KORT 7

NRK-TV (NRK1 OG NRK2)
NORSK TV2
NRK RADIO (P1, P2, P3)

NÆRRADIOER
AFTENPOSTEN
DAGBLADET
VG
REGIONALE AVISER (SOM F.EKS. BERGENS TIDENE, FEDRELANDSVENNEN, ADRESSEAVISEN)
TIDSSKRIFTER OG MAGASINER
INGEN AV DISSE

Tidligere utgitt på emneområdet

Previously issued on the subject

Rapporter (RAPP)

- 81/79: Holdninger til norsk utviklingshjelp 1980.
- 83/35: Holdninger til norsk utviklingshjelp 1983.
- 87/6: Holdninger til norsk utviklingshjelp 1986.
- 90/23: Holdninger til norsk utviklingshjelp og kunnskap om de Forente nasjoner 1990.
- 93/27: Holdninger til norsk utviklingshjelp 1993.
- 97/14: Holdninger til norsk utviklingshjelp 1996.

Rapport fra underavdelingen for intervjuundersøkelser:

- 19: Holdninger til norsk utviklingshjelp 1972.
- 32: Holdninger til norsk utviklingshjelp 1974.
- 46: Holdninger til norsk utviklingshjelp 1977.

De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter

Recent publications in the series Reports

Merverdiavgift på 23 prosent kommer i tillegg til prisene i denne oversikten hvis ikke annet er oppgitt

1999/27	H.K. Reppen og E. Rønning: Barnefamiliers tilsynsordninger, yrkesdeltakelse og bruk av kontantstøtte våren 1999: Kommentert tabellrapport. 1999. 132s. 165 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4726-8	1999/37	T. Martinsen: Avanseundersøkelse for detaljhandel. 1999. 55s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4751-9
1999/28	A.K. Enge: Kvalitetsendring i byggearealstatistikken - årsaker og konsekvenser. 1999. 31s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4727-6	2000/1	H. Høie, K. Rypdal, G. Haakonsen, K. Flugsrud og B. Tornsjø: The Norwegian Emission Inventory: Documentation of methodology and data for estimating emissions of greenhouse gases and long-range transboundary air pollutants. 2000. 84s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4770-5
1999/29	M.V. Dysterud, E. Engelién og P. Schønning: Tettstedsavgrensning og arealdekke innen tettsteder: Metode og resultater. 1999. 81s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4734-9	2000/2	Ø. Skullerud: Avfallsregnskap for Norge - Metoder og foreløpige resultater for metaller. 2000. 28s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4771-3
1999/30	M. Takle, A. Bjørsvik, R. Jensen, A. Kløvstad og K. Mork: Kontroll av kvaliteten på to kjennemerker i GAB-registeret: Bruk av GIS for analyse og presentasjon. 1999. 46s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4736-5	2000/3	A. Langørgen: En analyse av kommunenes hjelp til mottakere av hjemmetjenester. 2000. 32s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4774-8
1999/31	M. Bråthen og Ø. Landfald: Evaluering av ordinære arbeidsmarkedstiltak 1999: Dokumentasjon og analyse av effekter på kort og lang sikt. 1999. 59s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4737-3	2000/4	L.A. Lunde, S.L. Røgeberg og L. Sandberg: Price Indices for Capital Goods. Part 1: A descriptive study. 2000. 93s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4776-4
1999/32	A. Bruvoll og K. Ibenholt: Framskrivning av avfallsmengder og miljøbelastninger knyttet til sluttbehandling av avfall. 1999. 34s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4740-3	2000/5	I. Hauge, C. Hendriks, Ø. Hokstad og A.G. Hustoft: Standard for begreper og kjennemerker knyttet til familie- og husholdningsstatistikken. 2000. 34s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4783-7
1999/33	J.-E. Lystad: Nordmenns ferievaner 1998. 1999. 62s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4741-1	2000/6	B.E. Naug: Importandelene for industri-varer: En økonometrisk analyse på norske data. 2000. 40s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4786-1
1999/34	Ø. Andresen: Organisasjonsdeltakelse i Norge fra 1983 til 1997. 1999. 52s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4743-8	2000/7	Å. Cappelen og R. Choudhury: The Future of the Saudi Arabian Economy: Possible Effects on the World Oil Market. 2000. 38s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4781-0
1999/35	J. Lyngstad: Studenters inntekt og økonomiske levekår. 1999. 37s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4746-2	2000/8	O. Rønningen: Bygg- og anleggsavfall: Avfall fra nybygging, rehabilitering og riving. Resultater og metoder. 2000. 36s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4791-8
1999/36	T.W. Bersvendsen, J.L. Hass, K. Mork og R.O. Solberg: Ressursinnsats, utslipp og rensing i den kommunale avløpssektoren, 1998. 1999. 77s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4747-0	2000/9	H. Hungnes: Beregning av årsrelasjoner på grunnlag av økonometriske kvartalsrelasjoner. 2000. 40s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4799-3